

The Project Gutenberg eBook of Salaperäinen ovi, by Robert Louis Stevenson

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Salaperäinen ovi

Author: Robert Louis Stevenson

Release date: November 25, 2004 [EBook #14152]

Most recently updated: December 18, 2020

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK SALAPERÄINEN OVI ***

Produced by Matti Järvinen and PG Distributed Proofreaders.

SALAPERÄINEN OVI

(DR. JEKYLL AND MR. HYDE)

Kirjottanut

Robert Louis Stevenson

Suomennos

Ensimmäisen kerran julkaissut
Kustannusosakeyhtiö Otava 1911

Salaperäinen ovi.

Uttersonilla, lakimiehellä, oli karkeat, rumat ja epäsäännölliset kasvot, joita tuskin milloinkaan valaisi hymy; hänen olentonsa oli kylmä ja jäykkä, hän sanoi sanottavansa vain vaivalla, hänen esiintymisessään tuskin voitiin nähdä lämpimämpäin tunteiden ilmenemismuotoja; hän oli laiha, pitkä, kuiva, synkkä — mutta sittenkin täytyi hänestä pitää. Ystäväpiirin yhtymisissä, kun viini oli hänen makunsa mukaista, loisti hänen silmistään ilme, joka oli jaloimmassa merkityksessä inhimillinen; mutta tämä sisäinen maailma ei kuitenkaan koskaan tullut ilmi sanoissa, vaan sitä useammin ja puhuvammin teoissa. Hän oli ankara itseään kohtaan; joi yksin ollessaan katajanmarjaviinaa, haihduttaakseen hienojen viinien makua, ja vaikka hän nautti teatterista, ei hän ollut avannut sen ovea kahteenkymmeneen vuoteen. Mutta hän oli hyvin suvaitsevainen muiden suhteen; hän tunsu melkein

kateudensekaista kummastusta syrjäisten vioissa ja synneissä ilmenevän elinvoiman johdosta ja joka tapauksessa mieluummin auttoi kuin valitti.

»Olenpa jonkun verran Kainin kerettiläisyyteen kallistuva», oli hänen tapana sanoa tuolla kuivalla tavallaan; »sallin veljeni syöksyä turmioon, jos hän sen itse hyväksi näkee». Tämä piirre hänen luonteessaan se luultavasti aiheutti senkin, että hän niin usein oli viimeinen kunnianarvoinen tuttavuus ja viimeinen rohkaisija, jonka puoleen hätäntyneet ihmisparat tiesivät voivansa kääntyä. Tällaisia surunlapsia tavatessaan ei hänen olemuksensa hitustakaan muuttunut.

Tämä oli luultavasti helppoakin hänelle, hänen olentonsa kun kaikissa suhteissa ilmaisi niin vähän. Itse hänen ystävyysuhteensakin näyttivät pääasiallisesti rakennetun samanlaisen hyväntahtoisen vapaamielisyyden pohjalle. Ihmisen vaatimattomuushan ei ilmene missään niin todellisena kuin siinä, että hän on valmis ottamaan ystäväpiirinsä vastaan sellaisena, miksi olosuhteet ovat sen muodostaneet; ja tämän juuri teki mr Utterson. Hänen ystävinään oli läheisiä sukulaisia taikka henkilöitä, joiden kanssa hän oli kauan ollut tuttu; hänen kiintymyksensä oli vuosien kasvattama kuin köynnöskasvi, eikä siinä ilmennyt mitään erityistä halua uusiin voittoihin. Tämä mahdollisesti selitti niidenkin siteiden laadun jotka hänet yhdistivät Richard Enfieldiin, hänen kaukaiseen sukulaiseensa ja tunnettuun hienoon maailmanmieheen. Sillä useimmille oli ja pysyi salaisuutena, mitä huvia näille kahdelle henkilölle saattoi olla toistensa seurasta taikka mitä yhteisiä harrastuksia heillä ylipäänsä voi olla. Henkilöt, jotka olivat kohdanneet heidät heidän sunnuntaikävelyillään, väittivät, etteivät he koskaan puhelleet keskenään, että heitä näytti vaivaavan hirveä ikävä ja että he ilmeisellä helpotuksella tervehtivät jokaista tuttavan vastaan tulemista. Mutta tästä huolimatta pitivät he kumpikin suuressa arvossa näitä kävelyjä; ne olivat heistä viikon kauniin helmi, ja he siirsivät ei ainoastaan kaikki muut ajanvietot, vaan vieläpä tärkeät tehtävätkin toiseen aikaan voidakseen häiriöttä nauttia niistä.

Tällaisella retkeilyllä he kerran joutuivat muutamalle syrjäkadulle eräässä Lontoon väkirikkaimmassa kaupunginosassa. Katu oli pieni ja lontoolaisen käsityksen mukaan hiljainen, mutta arkipäivinä harjotettiin siellä kuitenkin kukoistavaa kauppaa. Siellä ihmiset näkyivät olevan hyvinvoimia ja ahertavan voidakseen vastedes yhä paremmin, ja näkyipä, että he jo olivat päässeet semmoiseen varallisuuteen, että saattoivat käyttää osan voitosta kaunistustarkoituksiinkin. Myymälöiden ikkunat koko kadun pituudelta olivat täyteen pyntätyt ja houkuttelevat kuin rivi hymyileviä, teeskenteleviä myyjättäriä. Sunnuntainakin, jolloin sen kukkain miellyttävyyttä oli verhottuna ja liike vähemmän vilkas, loisti tuo pieni katu ympärillä olevien kaupunginosien harmajassa yksitoikkoisuudessa kuin nuotio pimeässä metsässä; ja sen vasta maalatut ikkunaluukut, kiillotetut messinkihelat ja yleinen sirous ja puhtaus pistivät heti mitä miellyttävimmän ohikulkijan silmään.

Kaksi taloa toisesta kadun kulmasta, itään mennessä vasemmalla, pisti siron huonerivin väliin kuitenkin eräaseen taloon vievä käytävä, ja juuri siinä tunki synkkä ja pimeä rakennus päätyänsä kadulle päin. Se oli kaksikerroksinen, eikä siinä näkynyt yhtään ikkunaa, vaan ovi ja sen yläpuolella korkea, tyhjä, värinsä muuttanut kiviseinä. Koko rakennus näytti melkoisen ränstyneeltä. Ovi, jossa ei ollut kolkutinta eikä kelloa, oli käynyt valjuksi ja pilstottu. Kerjäläisiä loikoi kynnyksellä, raappien rikkikitkuilla ovilaudoista tulta; lapset leikkivät kauppapuotia portailla; koulupojat koettivat veitsiään pihtipieliin, ja tuskin miespolveen oli kukaan avannut ovea ajaakseen pois vallattomuuden harjottajia taikka korjatakseen heidän aikaansaamiensa vaurioita.

Mr Enfield ja juristi kävelivät vastakkaisella puolella katua, mutta tultuaan tämän oven kohdalle kohotti edellinen keppinsä ja osotti sitä.

»Oletko milloinkaan kiinnittänyt huomiotasi tuohon oveen?» kysyi hän sekä lisäsi, kun ystävänsä oli antanut hänelle kieltävän vastauksen: »Se tuo mieleeni erään sangen omituisen jutun.»

»Niinkö?» virkahti mr Utterson — ääni hiukan muuttuneena — »kuinka niin?»

»Niin, seikka on sellainen», sanoi mr Enfield, »että minä olin kotimatalla eräiden tuttujen luota, jotka asuvat jossakin maailman ääressä. Kello oli kolmen paikkeilla muutamana pimeänä talviaamuna, ja tieni vei erään kaupunginosan läpi, jossa ei kirjaimellisesti nähnyt muuta kuin katulyhtyjä. Katu kadun perästä — kaikki ihmiset nukkumassa — katu kadulta, kaikki valaistuina kuin juhla-kulkuetta varten ja kaikki tyhjinä kuin kirkko — kunnes lopuksi aloin kuunnella ja kuunnella ja kaivata nähdäkseni edes poliisin. Juuri samassa sainkin nähdä kaksi elävää olentoa: toinen oli mies, joka nopein ja epätasaisin askelin kiiruhti itään päin, ja toinen pieni, kahdeksan- tai kymmenenvuotias tyttö, joka tuli juosten poikkikadulta. No — miten olikaan — he törmäivät kadun kulmassa yhteen — ja nyt tapahtui jotain hyvin pöyristyttävää — — sillä — ajatteles — mies käveli hyvin tyyneesti edelleen, tallasi lapsen jalkoihinsa ja jätti hänet parkumaan maahan. Se ei ehkä kuulu sen kummemmalta kerrottuna, mutta sitä oli kammottavaa katsella. Näytti kuin ei tuo mies olisi ollutkaan ihminen, vaan joku julma hirtehin. Minä aloin huutaa, otin jalat alleni, iskin kynteni miehen kaulukseen ja raastoin hänet itkevän lapsen ympärille kokoontuneen väkijoukon luo. Hän pysyi aivan levollisena eikä vastustellut vähääkään, mutta loi minuun yhden ainoan silmäyksen, niin häijyn, että kylmä hiki kihosi otsalleni siinä tuokiassa.

Paikalle kokoontuneet ihmiset olivat lapsen omaisia, ja omituista kyllä tuli myöskin lääkäri, jota noutamaan tyttö oli lähetetty. No, lapsi ei oikeastaan ollut niin pahoin vahingoittunut kuin säikähtynyt, sen mukaan mitä lääkäri sanoi, ja siihen olisi voinut päätyä koko juttu. Mutta nyt tuleekin asian hassunkurisin puoli. Minut oli vallannut vastustamaton inho tuota herraa kohtaan jo ensi näkemästä. Samoin oli laita myöskin lapsen omaisten — no, se ei ollut ihmekään. Mutta merkillistä oli lääkärin suhteen. Hän oli tuollainen tavallinen pieni, kuiva köyhäinlääkäri, ikä ja väri epämääräinen, murtaen vahvasti skotlantiksi ja jokseenkin yhtä tuntehdikas kuin säkkipilli. No niin, hänen laitansa oli vähän toinen kuin meidän. Joka kerta kun hän katsahti vankiini, huomasin hänen kalpenevan ja hänen täytyi hillitä itseänsä lujasti, ettei hyökkäisi hänen päällensä ja nutistaisi häntä kuoliaaksi. Tiesin vaistomaisesti mitä hänen sisällään liikkui, yhtä hyvin kuin hän tunsu itsessään mitä minä ajattelin; ja kun nyt ei kuitenkaan käynyt päinsä lyödä miestä kuoliaaksi, niin teimme olosuhteiden mukaan parhaamme. Sanoimme hänelle, että voimme nostaa ja nostammekin sellaisen melun tästä, että hänen nimensä tulee kaikumaan Lontoon laidasta toiseen. Jos hänellä oli ystäviä taikka mitään kunniaa menetettävänä, niin lupasimme pitää huolen siitä, että hän ne menetti. Ja haukuessamme hänet noin pataluhaksi oli meillä täysi työ, jotta saimme naisväen estetyksi pullistamasta ulos silmiänsä häneen murjottaessaan — he olivat vimmoissaan kuin raivottaret. En ole ikinä nähnyt niin paljon vihaisia kasvoja ympärilläni. Ja siinä seisoj mies keskellämme, synkkä, kylmä julkeus kasvoillaan — pelästynyt hän kyllä oli, sen voin huomata — mutta hän tekeytyi julkeaksi aivan kuin itse paholainen. 'Niin, jos herrat tahtovat nostaa melun tästä pienestä onnettomuudesta', sanoi hän, 'niin olen luonnollisesti kokonaan herrojen vallassa. Ei kukaan kunnonmies halua joutua sormella osoteltavaksi,' sanoi hän. 'Olkaa hyvä ja mainitkaa summa'. No, me tiukkasimme sata puntaa hyvitykseksi perheelle; ilmeisesti olisi hän mielellään halunnut päästä kynsistämme, mutta hän näki kyllä meistä, ettei kanssamme ollut leikittelmistä, ja lopuksi hän suostui. Nyt oli jäljellä enää vain rahojen irtisaaminen; ja minne luulet hänen vieneen meidät, jollei juuri ja tälle ovelle? — otti avaimen taskustaan, meni sisään tuli pian sen jälkeen takaisin, mukanaan kymmenen puntaa kullassa ja pankkiosotus jäännössummalle, asetettuna haltijalle maksettavaksi Corettsin pankissa ja alla eräs nimi, joka — no niin, minä en voi mainita sitä, vaikka se on juuri pääseikkoja kertomuksessani, — se oli joka tapauksessa nimi, joka on hyvin tunnettu ja hyvin usein painettu. Summa oli melkoisen suuri, mutta hänen allekirjoituksensa olisi hyvin vastannut suuremmankin summan — jos nimi vain oli oikea, tietysti. Minä tein viittailuja, että koko asia näytti vähän epäilyttävältä ja että ihmiset oikeissa olosuhteissa hyvin harvoin tuolla tavoin ajautuvat sisään kellarinovesta kello neljä aamulla palatakseen takaisin kädessä toisen miehen liki sadalle punnalle asetettu pankkiosotus. Mutta mies otti asian aivan tyvenesti ja loukkaantuen. 'Herra varjelkoon', sanoi hän, 'olkaa ihan huoletti, minä pysyn mukanne, kunnes pankki avataan, ja esitän itse osotuksen, jos niin haluatte'. Me läksimme siis, lääkäri ja tytön isä ja ystävämme ja minä, ja kulutimme loppuyön minun kotonani; ja kun olimme syöneet suuruksen seuraavana päivänä, läksimme koko joukolla pankkiin. Minä esitin itse osotuksen ja selitin, että minulla oli omat syyntä epäillä nimenväärennystä. Mutta loitolla siitä! — Nimikirjoitus oli aivan oikea.»

»Ai-ai», virkkoi mr Utterson.

»Huomaanpa asian tekevän sinuun saman vaikutuksen kuin minuunkin», sanoi mr Enfield. »Niin, se on ruma juttu. Sillä mies, josta puhun, oli todellakin sitä laatua, ettei hänen kanssaan kunniallisten ihmisten sovi olla tekemisissä — oikea konna, sen näkeminen ei tarvinnut paljoakaan ihmistuntemusta; ja sitä henkilöä, joka oli pankkiosotuksen allekirjottanut, pidetään itse kunniana, miehenä, joka ei milloinkaan tee itseään sypääksi sopivaisuuden sääntöjen rikkomiseen, jota päälle päätteeksi (ja tämä tekee asian vielä pahemmaksi) ylistetään siitä, mitä ihmiset sanovat hyväntekeväisyydeksi. Tietysti kiristämistä — kunniallinen mies, joka on pakotettu maksamaan vaimentaakseen jonkun nuoruuden hairahduksen; sehän on selvää. Mutta sekään selitys ei ole täysin riittävä kaikkiin asianhaaroihin nähden» — lisäsi hän, vaieten samalla ja näyttäen vaipuvan syviin ajatuksiin.

Niistä herätti hänet mr Utterson, joka äkkiä kysyi: »Ja sinä et tiedä, asuuko se mies, joka oli pankkiosotuksen allekirjottanut, todellakin tuolla?»

»Pidätkö sen todennäköisenä?» oli Enfieldin vastaus. »Ei — minä olen sattunut kuulemaan hänen osotteensa; hän asuu jonkin torin laidassa — en muista minkä.»

»Etkä ole koskaan ottanut lähempää selvää tuosta — tuosta talosta, jossa on tuo ovi?»

»En — suoraan sanoen oli minulla omat hienotunteisuussyyni. Yleensä on minulla suuri vastenmielisyys tungetteleviin kyselyihin. Se muistuttaa liian paljon viimeistä tuomiota. Päästetään irti kysymys, ja se on melkein samaa kuin antaa vauhtia vyöryvälle kiville. Istutaan kaikessa rauhassa vuorella; kivi vierii edelleen, tempaa toisia mukaansa, ja parhaassa vauhdissa ollessaan sattuu se jonkun kunnioitetun vanhusparan — viimeisen, jota olisi voinut ajatella — päähän, kun hän parhaillaan istuu aivan levollisesti ja paistattelee päivää omassa puutarhassaan — ja perheen on muutettava nimeä. Ei, tiedäppäs, se on minun pääperiaatteitani — kuta merkillisemmältä jokin asia näyttää, sitä vähemmän on siitä tehtävä kyselyjä.»

»Varsin terve periaate», huomautti juristi.

»Mutta se ei ole estänyt minua tekemästä omintakeisia havaintoja», huomautti Enfield. »Talo tuskin on asuinrakennuksen näköinen. Siinä ei ole muuta ovea kuin tuo tuossa, eikä kukaan ihminen mene siitä ulos eikä sisään, paitsi jonkun harvan kerran — herra, josta olen puhunut. Ylemmässä kerroksessa on kolme ikkunaa pihanpuolella — alakerroksessa niitä ei ole lainkaan. Ikkunat ovat aina suljetut, mutta näyttävät puhtailta. Sitäpaitsi nousee rakennuksen piipusta tavallisesti savua, mikä näyttää todistavan, että siinä on asukkaita. Mutta siitä ei kuitenkaan voi olla aivan varma, sillä rakennukset tuon talon ympärillä ovat niin yhdessä ryhmässä, että tuskinpa voi sanoa, missä yksi loppuu ja toinen alkaa.»

He kävelivät hetken ajan edelleen puhumatta mitään. Sitten virkkoi mr Utterson:

»Se on todellakin hyvä sääntö, tuo josta mainitsit.»

»Tietysti se on hyvä», vastasi Enfield.

»Mutta siitä huolimatta», jatkoi juristi, »täytyy minun tehdä eräs kysymys. Minä haluaisin tietää tuon miehen nimen, joka tallasi lasta.»

»No», Sanoi Enfield, »eihän tuo nähdäkseni voi ketään vahingoittaakaan. Hän sanoo nimensä olevan Hyde.»

»Hm — — —» virkahti mr Utterson. »Minkä näköinen hän oikein oli?«

»Tjaa, sitäpä ei ole niin helppoa kuvata. Hänen ulkomuodossaan on jotakin hassua, jotakin epämiellyttävää, jotakin ihan inhottavaa. En ole, kuten sanottu, milloinkaan nähnyt ihmistä, joka olisi tehnyt niin kaamean vaikutuksen, mutta sittenkään en voi selittää, mistä se johtui. Hänen täytyy olla luonnottomasti kehittynyt jollakin tavoin; hän tekee sen vaikutuksen näkijäänsä, mutta en voi sanoa missä suhteessa. Hän on mitä merkillisimmän näköinen, se on varmaa, mutta siitä huolimatta en muista yhtään piirrettä hänestä, joka — ei — siitä ei tule mitään, minä en voi häntä kuvata. Ei sen vuoksi, etten muistaisi häntä; minä näet näen hänet ilmielävänä edessäni tällä hetkellä.»

Mr Utterson käveli taas hetken aikaa vaiti ja näytti hautovan jotakin mielessään. »Oletko varma siitä, että hän todella käytti avainta?» kysyi hän vihdoin.

»Paras veliseni — —» alkoi Enfield, joka oli menettää tajunsa hämmästyksestä.

»Minä tiedän, minä tiedän», sanoi Utterson. »Se tuntui kyllä ihmeelliseltä. Seikka on näes sellainen, että jos minä en kysy tuon toisen henkilön nimeä, niin tapahtuu se sen vuoksi, että jo tiedän sen. Näet nyt, Richard, että olet kertomuksinesi tavannut oikean miehen. Jos olet erehtynyt jossakin kohdassa, niin on parasta, että korjaat sen nyt.»

»Olisit voinut sanoa sen jo ennemmin», virkkoi Enfield hieman nyrpeissään. »Mutta minä olen pysytellyt täydelleen totuudessa — en ole tehnyt mitään erehdyksiä, kuten sinä lausut. Miehellä oli avain, ja mikä on sitäkin ihmeellisempää, hänellä on se vieläkin. Minä näin hänen käyttävän sitä tuskin viikko sitten.»

Mr Utterson huoautti syvään, mutta ei vastannut mitään, ja nuori mies jatkoi: »Tässä oli nyt uusi opetus, että on hillittävä suutansa. Minä ihan häpeän jaarittelemisintoani. Sovitaanko, ettei enää milloinkaan puhuta tästä asiasta?»

»Mielihyvällä», vastasi juristi. »Kättä päälle, Richard.»

Tohtori Jekyllin testamentti.

Sinä iltana palasi mr Utterson hyvin synkällä tuulella nuoremiehen asuntoonsa ja istui ilman ruokahalua päivällispöytään. Hänen tapanaan oli sunnuntaisin, päivällisen jälkeen, istua takkavalkean ääreen, jokin kuiva uskonnollinen kirja edessään, ja pysyä siinä asennossa, kunnes lähellä olevan kirkontornin kello löi kahdeksan, jolloin hän tyytyväisenä ja kiitollisella mielellä meni vuoteeseensa. Mutta kun pöytä tänä iltana oli korjattu, ottikin hän sen sijaan kynttilän ja meni työhuoneeseensa. Siellä hän avasi asiakirjakaappinsa, otti esiin erään paperin, joka kääreessä olevan kirjoituksen mukaan oli tohtori Henry Jekyllin testamentti, sekä istuutui huolestunein ilmein lukemaan sitä. Se oli testamentintekijän omakätisesti kirjottama; sillä vaikka mr Utterson oli ottanut valvoakseen sen toimeenpanemista, kun se kerran oli kirjoitettu, oli hän kuitenkin tykkänään kieltäytynyt olemasta apuna sen laadinnassa. Testamentti ei ainoastaan määrännyt, että sanotun tohtori Henry Jekyllin

kuoltua, vaan että vieläpä hänen »kadotessaankin taikka selittämättömällä tavalla yli kolme kuukautta poissa oltuaan» tuli »hänen ystävänsä ja hyväntekijänsä Edward Hyden viipymättä ja ilman esteitä päästä oikeuksiinsa ainoana perijänä, ainoastaan ehdolla että erinäisiä pienempiä lahjaeriä maksettiin tohtorin palvelusväelle. Koko tämä asiakirja oli kauan ollut rehdin juristimme silmätikkuna. Se loukkasi hänessä sekä lakimiestä että tyyntä, tunnontarkkaa ja lainkuuliaista ihmistä, joka rakasti kaikkea hyvää, vanhaa, tottumuksiksi muodostunutta järjestystä ja melkein näki jotakin sairaalloista ja vastenmielistä jokaisessa hämäräperäisessä poikkeamisessa siitä. Tähän asti oli tämän mr Hyden täydellinen tuntemattomuus lisännyt hänen harmiansa; nyt lisääntyi se vielä siitä, mitä hän oli saanut tietää tuosta salaperäisestä perijästä. Asia oli kylläkin arveluttava, kun nimi oli vain nimi, joka hänestä ei edustanut mitään määrättyä käsitettä. Se tuli sitäkin arveluttavammaksi, kun tämä nimi äkkiä esiintyi hänelle vihattavien ominaisuuksien verhoamana; ja tästä vaihtelevasta, epäselvästä kummituksesta, joka oli niin kauan uhmaillut hänen läpätunkevaa katsettaan, sukeutui äkkiä ja salaperäisellä selvyydellä — niin tuntui hänestä — pirullinen ja kammottava olento.

»Minä luulin sen olleen mielettömyyttä», mutisi hän, pannen kiusallisen asiapaperin takaisin kaappiin, »mutta nyt alan jo melkein pelätä, että kysymyksessä onkin kunniaattomuus».

Hän puhalsi kynttilän sammuksiin, otti päällystakin ylleen ja läksi Cavendish Squarelle, missä hänen ystävänsä, kuuluisa lääkäri Lanyon, asui ja otti vastaan lukemattomia sairaitaan. »Jos kukaan tietää miten asiat ovat, niin on se Lanyon», ajatteli hän.

Juhlallinen hovimestari tunsi hänet ja lausui tervetulleeksi; hänen ei tarvinnut odottaa, vaan vietiin hänet suoraan eteisestä ruokasaliin, jossa tohtori Lanyon vielä istuskeli viinilasien ääressä. Tohtori oli reipas, komea, punakka herra, ja hänellä oli paksu, lumivalkoinen tukka ja leiskuva ja varma käytöstapa. Nähdessään mr Uttersonin hypähti hän ylös ja tervehti häntä ojennetuin käsin. Hänen sydämellisyytensä sai helposti, luonnonlaatunsa kun oli sellainen, jotenkin teatterimaisen muodon, mutta se ei silti ollut vähemmin todellista. Hän ja juristi olivat vanhoja ystäviä, vanhoja koulu- ja ylioppilastovereita; he pitivät arvossa sekä toisiaan että itseään ja nauttivat sydämellisesti toistensa seurasta.

Ensimmäisten yleisten huomautusten jälkeen johti juristi taitavasti keskustelun aineeseen, joka niin kiusallisella tavalla vaivasi hänen ajatuksiaan.

»Kuules, Lanyon», sanoi hän, »me, sinä ja minä, lienemme vanhimmat Henry Jekyllin ystävät maailmassa?»

»Toivoisinpa, että ystävät olisivat hiukan nuorempia», nauroi lystikäs tohtori. »Niinpä tosiaan, luulen asian muuten niin olevan. Mutta mitä iloa siitä on? Minä en kerta kaikkiaan näe häntä enää koskaan.»

»Onko se mahdollista?» virkkoi Utterson. »Minun mielestäni teillä molemmilla pitäisi aina olla yhdyssidettä tieteellisissä harrastuksissanne.»

»Niin meillä on ollutkin», oli vastaus. »Mutta nyt on siitä jo yli kymmenen vuotta, kun Jekyll rupesi muuttumaan liian mielikuvitusriikkaaksi soveltuakseen minun maulleni. Hänen järjenjuoksunsa alkoi mennä aivan väärään suuntaan; ja vaikka minä edelleen vanhan ystävyuden vuoksi, kuten sanotaan, välitän hänestä, niin näen häntä helkkarin harvoin. Sellainen tieteellinen kerskuminen, mihin hän antautui», lisäsi tohtori, muuttuen aivan sinipunaiseksi haahmoltaan, »olisi totisesti voinut erottaa itse Damonin ja Pythiaksen toisistaan».

Tämä pieni pahantuulen purkaus vaikutti melkein tyyntymättä juristiin.

»He ovat erimielisiä jostakin tieteellisestä kysymyksestä», ajatteli hän; ja kun hänellä itsellään ei ollut mitään tieteellisiä intohimoja, paitsi mahdollisesti juttukirjojen kyhäämisessä, niin hän lisäsi vielä: »Eikö sen pahempaa!»

Hän antoi ystävälleen hetkisen tyyntymisaikaa ja esitti sitten kysymyksen, joka oli hänen sydäntään lähinnä.

»Oletko sattunut milloinkaan tapaamaan erästä hänen tuttavaansa, erästä Hydeä?» kysyi hän.

»Hyde —? — Hyde? Ei, en ole milloinkaan kuullut puhuttavan hänestä. On kai ollut minun jälkeeni.»

Tämä oli ainoa valaistus, jonka juristi vei mukaansa kotiin suureen mustaan sänkyyn, jossa hän kieriskeli, kunnes aamun pikkutunnit alkoivat pidetä. Se oli rauhaton yö hänen sielulleen, joka yhtämittaa työskenteli saman pimeän arvotuksen ratkaisemiseksi ja jota samat kysymykset ahdistivat.

Kello löi läheisessä kirkontornissa kuusi hänen vielä vaivatessaan päätänsä tällä arvotuksella. Tähän

asti oli se vain koskettanut hänen ymmärrystensä, nyt alkoi se myöskin vaikuttaa mielikuvitusvoimaan; ja hänen kieriskellessään ja käännähdellessään sängyssään tässä talviaamun syvässä pimeydessä alkoi Enfieldin kertomus saada eloa hänen sielunsa silmissä, kuten voimakkaasti valaistu taulusarja. Hän näki nukkuvan kaupungin lukemattomat palavat lyhdyt. Sitten oli hän näkevinään erään miesolennon, joka käveli kiireesti eteenpäin. Muudan lapsi tuli juosten lääkäritä; he törmäsivät yhteen, ja tuo mies heittiä jatkoi matkaansa tallaten jalkoihinsa huutavan lapsen.

— — Sitten oli hän näkevinään mukavan makuuhuoneen, jossa hänen vanha ystävänsä makasi syvässä unessa, nähden unia ja hymyillen unilleen; ja sitten avautui huoneen ovi, sängyn verhot vedettiin syrjään, nukkuva herätettiin, ja katsos! — siinä hänen vieressään seisoi olento, jolla oli salaperäinen voima, mahti, jota tottelemaan hänen nytkin, leponsa hiljaisina hetkinä, täytyi alistua, tahtoipa sitten tai oli tahtomatta. Tämä olento ei hellittänyt juristia koko yönä. Jos hän nukahti hetkeksikään, niin hän näki sen yhä käärmemäisemmin hiiviskellen pujahtavan nukkuvaan taloon taikka yhä kiireemmin ja kiireemmin, viimein huimaavalla vauhdilla, kiitävän valaistun kaupungin sokkeloiden läpi tallatakseen jokaisessa kadunkulmassa lapsen jalkojensa alle ja jättääksensä sen siihen kirkumaan tuskissaan. Eikä tällä olennolla ollut edes kasvoja, joista sen olisi voinut tuntea. Unissakaan ei sillä ollut kasvoja, taikka ainakin olivat ne sellaiset, ettei niistä saanut selvää, ne kun sulivat pois hänen silmänsä edessä. Tällä tavoin heräsi ja kehittyi lakimiehen sielussa kova, melkein luonnoton halu saada nähdä todellisen Hyden kasvot. Hänestä tuntui, kuin täytyisi koko salaperäisyyden valjeta, jopa kokonaan hävitäkin, jos hän vain kerrankin saisi nähdä hänet. Olihan samoin käynyt niin monen muunkin samanlaisen salaperäisyyden; läheltä nähtyinä menettivät ne kaikki kaameat ominaisuutensa ja esiintyivät aivan yksinkertaisina ja luonnollisina tosiasioina. Olihan mahdollista, että hänen onnistuisi löytää syy vanhan ystävänsä näennäiseen selittämättömään heikkouteen tämän miehen suhteen sekä tuon merkillisen testamentin aihe. Joka tapauksessa olivat ne kasvot, jotka maksoivat näkemisen vaivan. Ihmisen kasvot ilman inhimillisiä tunteita — kasvot, joiden tarvitsisi vain näyttäytyä herättääkseen voittamattoman kammon tunteen muuten tyynessä ja vähän tunteikkaassa Enfieldissä.

Tästä hetkestä alkoi mr Utterson alinomaa kulkea kadulla, jonka varrella tuo salaperäinen ovi oli. Aamulla ennen konttoriaikaa, keskipäivällä, juuri kun tehtävistä oli vähimmän puutetta, yöllä kalpean, sumuisen kuun katsellessa, kaikessa valossa ja kaikkina aikoina, kun katu oli täynnä väkeä ja kun se oli autio ja tyhjä — aina oli juristi vartiopaikallaan.

»Minä löydän hänet, vaikkapa minun olisi etsittävä häntä iäisyyteen saakka», päätteli hän.

Vihdoinkin tuli hänen kärsivällisyytensä palkituksi. Se sattui eräänä kauniina, kuivana iltana, jolloin oli huurretta ilmassa. Kadut olivat puhtaat kuin tanssisalin lattia; lamput paloivat kirkkaasti ja hiljaa ja muodostivat katukiviin säännöllisiä valo- ja varjokuvioita. Kello kymmenen jälkeen, kun myymälät olivat suljetut, oli tuo pieni katu hyvin yksinäinen ja, huolimatta Lontoon ainaisesta räminästä, hiljainen. Pieninkin rasahdus kuului pitkän matkan päähän: talousesineiden kalina ja muu sellainen ylti asunnoista jalkakäytävällä kulkevan korvaan, ja jokaisen lähestyvän jalkamiehen askelet kaikuivat pitkän matkan päähän. Mr Utterson oli ollut vain muutamia minuutteja tavallisella vartiopaikallaan, kun hän kuuli omituisten, keveiden askelten lähestyvän. Yöllisillä retkillään oli hän jo kauan sitten tottunut siihen omituiseen vaikutelmaan, jolla yhden ainoan ihmisen askelten äänen välistä voi pitkän matkan päässä oleva kuuntelija erottaa kaupungin muusta kolinasta. Mutta niin häthätää ja niin varmasti ei hänen huomionsa ollut milloinkaan herännyt kuin tällä kertaa, ja voimakkaan, melkein taikauskoisen odotuksen ja toivon tunteen valtaamana hän vetäytyi talon portin varjoon.

Askelet lähenivät, kunnes ne kuuluivat aivan läheltä, kääntyen kadun kulmassa. Juristi kurkisteli varovasti ja nyt voi hän jo aprikoida, mitä lähestyjä saattoi olla miehiään. Hän oli pieni ja hyvin yksinkertaisesti puettu, ja hänen olennossaan ja ulkomuodossaan oli jotakin, mikä odottajasta näin välimatkan päästäkin tuntui kuvaamattoman vastenmieliseltä. Mies ohjasi kuitenkin askelensa suoraan tuota salaperäistä ovea kohti ja lähetessään otti hän avaimen taskustaan aivan kuin tekee henkilö, joka saapuu kotiinsa.

Mr Utterson astui kadulle ja nykäisi häntä ohikulkiessa olkapäästä.

»Anteeksi, ettekö ole mr Hyde?»

Mr Hyde hätkähti ja veti henkeä sähisevällä äänellä. Mutta hänen säikähdyksensä oli vain hetkellinen, ja vaikka hän ei katsonut juristia silmiin, vastasi hän levollisesti: »Kyllä se on nimeni. Haluatteko mitä?»

»Minä huomaan teidän aikovan mennä tuonne sisälle», vastasi juristi. »Olen tohtori Jekyllin vanha ystävä — mr Utterson Gaunt Streetiltä — olette kai kuullut nimeni; ja kun nyt satuin tapaamaan teidät tässä, niin ajattelin, että kentiespä te voisitte päästää minut sisään. Minä haluaisin tavata tohtoria.»

»Ette tapaa häntä nyt; hän on matkoilla», vastasi mr Hyde, puhaltaen avaimenreikään poistaaksensa

sieltä tomun. Sitten lisäsi hän ehättäen, mutta yhä vain katse alas luotuna: »Mistä tunsitte minut?»

»Tahdotteko tehdä minulle palveluksen?» vastasi mr Utterson.

»Mielelläni — mitä haluatte?»

»Oletteko hyvä ja näytätte minulle kasvonne?»

Mr Hyde näytti epäröivän, mutta kääntyi sitten röyhkeän päättävästi mr Uttersonia kohti; he tuijottivat hetken ajan hiljaa toisiinsa.

»Nyt tunnen teidät», virkkoi mr Utterson. »Siitä saattaa vastaisuudessa olla hyötyä meille molemmille.»

»Aivan niin», vastasi Hyde, »olipa hyvä, että tapasimme. Ja à propos — teidän pitää saada minun osotteekin.» Ja hän mainitsi erään talon numeron joltakin Sohon kaupunginosassa olevalta kadulta.

»Suuri Jumala!» ajatteli lakimies, »ajattelleeko hänkin mahdollisesti testamenttia.» Hän hillitsi kuitenkin itsensä ja mutisi vain kiitoksen osotteesta.

»Ja nyt», sanoi toinen, »on teidän sanottava minulle, mistä äsken tunsitte minut?»

»Tuntomerkeistä.»

»Kenenkä antamista?»

»Meillä on yhteisiä ystäviä», vastasi mr Utterson.

»Yhteisiä ystäviä?» toisti mr Hyde jonkun verran käheästi. »Keitä ne olisivat?»

»Tohtori Jekyll esimerkiksi», virkkoi juristi.

»Hän ei ole koskaan puhunut teille minusta», väitti toinen harmistuneena. »Enpä olisi uskonut teidän voivan tuolla lailla valehdella.»

»No no», sanoi mr Utterson, »ajatelkaapa mitä puhutte!»

Toinen päästi kiroten kovan ivanaurun, väänsi samassa nopeasti oven lukon auki ja katosi sisälle.

Juristi seiso hetkisen siinä, mihin Hyde oli hänet jättänyt, levottomana ja alakuloina. Sitten hän läksi verkkaisin askelin kävelemään katua pitkin, nostaen tuontuostakin käden otsalleen, kuin syvästi miettien. Se kysymys, jota hän punnitsi, oli kuitenkin sellainen, jollaisia vain harvoin ratkaistaan. Tuo tuntematon oli kalpea ja suhdaton ruumiinmuodoltaan, hän teki sen vaikutuksen, kuin olisi hän ollut jollakin tavoin epäluonnollinen, mutta siltä ei kuitenkaan käynyt tarkemmin määrittelemisen, missä erikoisessa suhteessa; hän hymyili epämiellyttävästi, hänen esiintymistavassaan oli sekä julkeutta että pelkuruutta, ja sellaisena oli se kaikkea muuta kuin luottamusta herättävä, ja hänen äänensä oli käheä, kuiskiva ja kuin särkynyt. Kaikki tämä muodosti kylläkin vastenmielisen kokonaisuuden, mutta se ei ollut kylliksi selittämään sitä siihen asti tuntematonta inhoa ja pelkoa, jonka hänen katseensa synnytti mr Uttersonissa.

»Sen täytyy olla jotakin muuta», ajatteli hölmistynyt lakimies. »Se on jotakin muuta — kunpa vain keksisin nimen sille. Herra Jumala, mieshän on tuskin ihmisen näköinen! — Jotakin apinamaista — jotakin luonnotonta — niin, mitä lieneekään! — Taikka on se sitten jonkun pahan, turmeltuneen sielun heijastus, joka tunkee läpi maallisen verhonsa? — Minun tekisi melkein mieleni uskoa sitä; sillä ah, sinä vanha Henry Jekyll parkani, jos milloinkaan on saatanan oma nimikirjotus nähty ihmisen kasvoilla, niin on se kirjoitettu uuden ystäväsi otsalle.»

Kun poikkesi kulmasta pienelle takakadulle, niin tuli torille, jota ympäröivät entisaikaan muhkeat, mutta nyt suureksi osaksi rappauneet rakennukset, jotka oli vuokrattu kerroksittain ja yksityisinä huoneina kaikenlaisille ihmisille: kartan piirtäjille, arkkitehdeille, rappiolle joutuneille asianajajille ja kauppa-asiamiehille. Vain yksi ainoa rakennus oli vielä yhden ainoan perheen hoteissa, ja tämän hyvinvointia ja mukavuutta ilmaisevan talon portille mr Utterson kolkutti. Muudan hyvin puettu, vanhanpuoleinen palvelija avasi hänelle oven.

»Onko tohtori kotona, Poole?» kysyi juristi.

»Minä katson, mr Utterson», sanoi palvelija, päästäen vieraan suureen, matalaan eteiseen, jota lämmitti, kuten vanhoissa herrastaloissa, kirkas, paukkuva takkavalkea avoimessa tulipesässä ja johon oli sijoitettu useampia kallisarvoisia tammikaappeja. »Olkaa hyvä ja odottakaa täällä, sir. — Taikka sytytänkö ehkä valkean ruokasaliin?»

»Kiitos, täällä on hyvä», sanoi juristi lähestyksen takkavalkeaa. Tämä eteinen oli hänen ystävänsä tohtorin lempipaikkoja, ja hänellä itsellään oli tapana sanoa sitä koko Lontoon hausimmaksi huoneeksi. Mutta tänä iltana tunsin hän kuin vilunväreitä veressään; hän ei voinut vapautua tuosta kiusallisesta Hyden kasvojen muistosta; hän kärsi tyytyväiselle mielenlaadulleen mitä harvinaisinta väsymystä ja alakuloisuutta; ja tässä hermostuneessa mielentilassa, joka hänet oli vallannut, oli hän lukevinaan uhkauksen liekkien hulmuavassa heijastuksessa kiillotettuun kaappiin ja varjojen haaveellisessa leikissä katossa. Häntä melkein hävetti tuntemansa helpotus, kun Poole palasi ilmottaen, että tohtori Jekyll oli mennyt ulos.

»Minä näin aivan äsken mr Hyden menevän vanhan leikkaushuoneen ovesta, Poole», sanoi hän. »Onko aivan totta, että tohtori itse ei ole kotona?»

»Aivan totta, sir», vastasi palvelija. »Mr Hydellä on oma avain.»

»Isännällänne näyttää olevan suuri luottamus tuohon nuoreen mieheen», virkkoi juristi ajatuksissaan.

»Niin on, sir», vastasi Poole. »Meitä kaikkia on käsketty tottelemaan häntä kuten tohtoria itseään.»

»Tuskinpa luulen tavanneeni mr Hydeä milloinkaan täällä», huomautti mr Utterson.

»Ette olekaan, sir. Hän ei ole milloinkaan täällä, kun isännällä on vieraita», vastasi palvelija. »Me muuten näemme häntä hyvin harvoin tällä puolella; hän tulee ja menee enimmäkseen laboratorion kautta.»

»Vai niin — no, hyvää yötä sitten, Poole.»

»Hyvää yötä, mr Utterson.»

Juristi läksi kotiin hyvin raskaalla mielellä. »Harry Jekyll parka», ajatteli hän, »pelkäänpä, pelkäänpä hänen purjehtivan vaarallisilla vesillä! — Hän oli kevytmielinen ja huimapää aikaisemmassa nuoruudessaan; siitä on tosin jo kauan, mutta Jumalan lait eivät tiedä mitään ylimuistoisesta ajasta. Niin, niin — — sen täytyy olla jotakin sellaista — jonkun vanhan synnin turvottuminen, jonkun tuntemattoman rikoksen piilossa ollut haava — — jokin rangaistus, joka tekee tuloansa kiirein askelin, vuosikautia sen jälkeen kuin sen muistokin jo kadonnut on ja itserakkaus antanut itse harha-askelen anteeksi.»

Säikähtäen omia ajatuksiaan alkoi juristi muistella kulunutta elämäänsä ja miettiä sen salaisuutta. Hän tunkeutui jokaiseen muistonsa hämärään sokkeloon, peläten että jokin kauan sitten unhotettu synti yhtäkkiä ponnahtaisi päivänvaloon ja löisi häntä vasten naamaa. Hänen menneisyytensä oli kylläkin tahrauton; harvat miehet voivat niin levollisena selailla muistojen vaarallista kirjaa; ja sittenkin tunsin hän itsensä nöyryytyksi tomuun ja tuhkaan asti kaikkien niiden huonojen tekojen vuoksi, joita hän oli tehnyt, sekä kiitolliseksi muistelllessaan niitä monen monia, joita hän oli ollut tekemäisillään, mutta jättänyt kuitenkin tekemättä. Sitten palasivat hänen ajatuksensa vielä kerran aineeseen, joka äsken oli antanut niin paljon päänvaivaa. Nyt oli hän jo huomaavinaan pienen toivon kipinän.

»Jos ottaisi tutkiakseen tämän Hyden entisyyttä», ajatteli hän, »niin on varmaan hänelläkin salaisuutensa — — eikä suinkaan vallan kauniit, jos saa päätellä hänen ulkomuodostaan; salaisuuksia niin mustia, että Jekyll paran pahimpain erheytysten täytyy niiden rinnalla loistaa auringonpaisteena. Asia ei saa jatkaa tällä tavoin. Minä väräisen ajatellessani tuota elukkaa, joka hiipii varkaan tavoin Harryn vuoteen ääreen. Harry parka, millainen herääminen! — Se on sitäpaitsi vaarallista; — sillä jos tuolla Hydellä on tieto testamentista ja sen sisällöstä, niin voihan hän ilman muuta tulla kärsimättömäksi perintönsä saamiseen nähden. Niin, minun on todellakin otettava asia omiin käsiini — — jos vain Jekyll siihen suostuu», lisäsi hän; »jos vain Jekyll siihen suostuu.» Sillä kertaa näki hän ajatuksissaan, kuten valaistussa läpikuultavassa taulussa, testamentin merkilliset määräykset.

Tohtori antaa lausuntonsa.

Kaksi viikkoa sen jälkeen sattui niin onnellisesti, että tohtori Jekyll antoi yhden noita tavanmukaisia päivällisiään muutamille valituille ystäville, jotka olivat kaikki huomattuja, oppineita miehiä ja hyvän viinin tuntijoita. Mr Utterson laittoi niin, että tuli viipyneeksi muiden jälkeen. Tämä ei ollut tavatonta; niin oli tapahtunut kymmeniä kertoja. Kaikki, jotka ylimalkaan ymmärsivät Uttersonia, suosivat häntä lämpimästi. Tuota kuivaa, vaiteliasta lakimiestä pidettiin halusta, kun hilpeämmät ja puheliaammat vieraat jo olivat kynnyksellä; hänen vaatimattomassa seurassaan istumisesta pidettiin: se oli kuin jonkunlainen valmistautuminen yksinäisyyteen, ja hänen sisältörikkaassa hiljaisuudessaan mielellään

lepäsi meluisan iloisuuden ponnistelevan tyhjyyden jälkeen. Tohtori Jekyllilläkin oli tällainen maku; ja kun hän nyt istui takkavalkean vastakkaisella sivulla kookkaana, muhkeana, hyvin säilyneenä viisikymmenvuotiaana miehenä, kauniilla kasvoillaan eräänlainen veitikkamainen ilme, mutta muuten miellyttävän, voimakkaan ja luottamusta herättävän näköisenä — niin huomasi hänen eleistään selvästi, että hän katseli vierastansa lämpöisellä ja teeskentelemättömällä ystävyydellä.

»Minä haluaisin puhella kanssasi, Jekyll», alkoi mr Utterson. »Tuosta testamentista, tiedäthän.»

Tarkkaavainen henkilö olisi huomannut, että tämä aine ei ollut tervetullut, mutta tohtori vastasi keveällä äänellä: »Sinulla on todellakin syytä valittaa, Utterson parkani, niin kiusallista suojattia. Minä en ole kuunaan nähnyt ihmisen olevan niin huolissaan jostakin, mikä ei välittömästi koske häntä itseään, kuin sinä olet tuon onnettoman testamentin vuoksi — — sitä saattaisi mahdollisesti olla tuo härkäpäinen kerskailija Lanyon siihen nähden, mitä hän löpöttelee minun tieteellisistä harhaopeistani, mukamas. Vaikka, tiedäthän minä, että hän on hyvä mies — — älä ensinkään rypistä otsaasi — — mainio mies — minä haluaisin tavata häntä useammin; mutta itsepäinen kerskailija hän on joka tapauksessa — taitamaton, yksipuolinen suupaltti. En ole milloinkaan niin erehtynyt kenenkään ihmisen suhteen kuin Lanyonin.»

»Sinä tiedät, etten minä ole koskaan sitä hyväksynyt», jatkoi Utterson, huolimatta ystävän yrityksestä kääntää keskustelu toisaalle.

»Testamenttia? Niin, tiedäthän sen», vastasi tohtori jotenkin terävästi.

»Sen olet kyllä selvästi näyttänyt käytökselläsi.»

»Niin, ja nyt sanon sen vielä kerran», jatkoi juristi. »Minä olen saanut kuulla yhtä ja toista tuosta nuoresta Hydestä.»

Tohtori Jekyllin kauniit kasvot kalpenivat huuliin asti, ja varjon tapainen laskeutui hänen silmänsä yli.

»En halua kuulla enempää», virkkoi hän. »Olemmehan sopineet, ettei tähän asiaan enää kajota.»

»Mutta se, mitä olen saanut kuulla, on hirveätä —»

»Se ei merkitse mitään. Sinä et lainkaan käsitä asemaani», vastasi tohtori änkyttäen ja kuin hakien sanoja. »Minä olen — — — — hyvin vaikeassa ja kiusallisessa asemassa, Utterson, — — olosuhteeni ovat — hyvin omituiset — hyvin omituiset. Se on — — sanalla sanoen, asia kuuluu niiden luokkaan, joita ei paranneta niistä puhumalla.»

»Jekyll», sanoi Utterson, »sinä tunnet minut. Sinä tiedät, että minuun voi luottaa. Puhu avoimesti minulle. Usko asiasi minulle. Minä en epäile, etten voisi tavalla taikka toisella auttaa sinua.»

»Paras veljeni», vastasi tohtori. »Tämä on ystävällinen esitys, jonka teet — hyvin ystävällinen — en tiedä, miten voisin kiittää sinua. Minä luotan sinuun täydellisesti; mieluummin uskoisin itseni sinulle kuin kenellekään muulle elävälle olenolle, jos se olisi minun vallassani. Mutta niin ei suinkaan asian laita ole, kuin mielessäsi kuvittelet. Ei se ole lainkaan vaarallista — ja — vain tyyntyyntäkseni hyvää sydäntäsi, vanha ystävä — — minä sanon sinulle yhden asian: millä hetkellä hyväksi näen, voin minä vapautua Hydestä; hän ei siinä tapauksessa enää milloinkaan kiusaa minua. Sen asian vakuudeksi annan sinulle käteni. Mutta minä kiitan sinua tuhansin kerroin. Ja yksi asia vielä — et saa siitä pahastua: tämä on kokonaan yksityinen asia, ja minä pyydän sinua antamaan sen olla sinänsä.»

Utterson istui hetken ajan vaiti ja tuijotti tuleen.

»Luullakseni olet oikeassa», sanoi hän vihdoin nousten ylös.

»Niin — mutta kun nyt kerran olemme tulleet puhuneeksi asiasta — viimeisen kerran, toivoakseni —» jatkoi tohtori, »niin on olemassa eräs kohta, jonka minä haluaisin sinun ymmärtävän. Minä suosin todellakin suuresti Hyde parkaa. Minä tiedän, että sinä olet tavannut hänet; hän on sanonut minulle sen, ja — ja pelkäänpä hänen olleen hieman epäkohteliaan. Mutta minulla on todellinen, hyvin lämmin osanotto tuohon nuoreen mieheen nähden. Ja jos minä — jos minä menisin pois, Utterson, niin pyydän, että sinä lupaat minulle pitää silmällä hänen etuansa ja huolehtia, että hän saa kaiken, mikä hänelle oikeuden mukaan on tuleva. Olen vakuutettu, että sinä tekisit sen, jos tuntisit asian kokonaisuudessaan. Minulle olisi todellinen helpotus, jos lupaisit tehdä sen.»

»Missään tapauksessa en voi luvata pitää hänestä enemmän kuin nyt voin», vastasi asianajaja.

»Sitähän en pyydäkään», sanoi Jekyll, laskien kätensä toisen käsivarrelle. »Minä pyydän vain oikeutta — pyydän, ettet minun tähteni riistä sitä häneltä, kun minua ei enää ole olemassa.»

Utterson huokasi tahtomattaan.

»No niin», sanoi hän vastahakoisesti. »Minä lupaan sen.»

Carew'in murha.

Noin vuosi sitten, lokakuussa 18—, säikäytti koko Lontoota kertomus eräästä hyvin pöyristyttävien asianhaarojen vallitessa tehdystä rikoksesta ja herätti sitäkin suurempaa huomiota uhrin korkean yhteiskunnallisen aseman vuoksi.

Yksityisseikkoja oli vähän, mutta ne olivat todellakin pöyristyttävät. Muudan palvelustyttö, asuva eräessä joen läheisyydessä olevassa talossa, oli yhdentoista aikaan illalla mennyt makuuhuoneeseensa. Vaikka sakea sumu aamuyöstä verhosi koko kaupungin, niin oli taivas tähän aikaan ihan pilvetön, ja se katu, jolle tytön huoneen ikkunasta oli näköala, oli täysikuun kirkkaasti valaisema. Kun hän tunsii olevansa haaveellisella tuulella, niin hän asettui istumaan arkulleen, joka sijaitsi aivan ikkunan alla, ja vaipui syviin unelmiin. Ei milloinkaan — niin sanoi hän kyynelten tulviessa silmistä joka kerran, kun hän myöhemmin kertoi mitä oli tuona iltana kokenut — ei milloinkaan ollut hän tuntenut olevansa niin sopusointuisessa ja onnellisessa mielentilassa kuin juuri silloin.

Näin istuessaan huomasi hän vanhan, kauniin, valkohapsisen herran tulevan verkkaisin askelin pitkin katuja; ja kohta sen jälkeen havaitsi hän myöskin toisen, nuoremman ja lyhyenlännän herran, joka tuli häntä vastaan vastakkaiselta suunnalta. Kun he olivat tulleet niin likelle toisiansa, että voivat puhella — mikä tapahtui aivan sen ikkunan kohdalla, jonka ääressä tyttö istui — niin kohotti vanha herra hattuansa ja puhutteli toista hyvin kohteliaasti. Sen mukaan kuin tyttö hänen liikkeistään voi päätellä, kysyi hän vain tietä. Kuu paistoi herran puhuessa suoraan hänen kasvoihinsa, ja tyttö katseli huvikseen tuota ystävällistä ja jaloa kasvojen ilmettä. Kun hän nyt lähemmin tarkasteli tuota toista herraa, näki hän hämmästykseseen, että tämä ei ollut kukaan muu kuin eräs mr Hyde, joka oli joskus käynyt hänen isäntänsä luona ja jonka ulkomuoto oli vaikuttanut häneen perin tympäisevästi. Hänellä oli kädessään jotenkin karkeatekoinen ja raskas kävelykeppi, jolla leikki — mutta tyttö pani merkille, ettei hän vastannut sanaakaan toisen kysymyksiin, vaan sen sijaan näytti kuuntelevan niitä huonosti salatulla kärsimättömyydellä. Yhtäkkiä, ilman pienintäkään nähtävää syytä, valtasi hänet hirvuinen raivo, hän polki jaloillaan, huiskutti keppiään ja käyttäytyi ylipäänsä — tytön ajatuksen mukaan — kuin hullu. Vanha herra astui hyvin hämmästyneenä ja loukkaantuen askelen taaksepäin, mutta nyt menetti mr Hyde kokonaan malttinsa, hyökkäsi villipedon tavoin hänen kimppuunsa ja iski hänet maahan. Seuraavassa silmänräpäyksessä näki tyttö, miten hän apinamaisella raateluhimolla polki uhriensa jaloillaan, potki häntä ja raskaan kepin iskuilla runteli hänet, niin että katsoja selvästi kuuli luiden katkeilevan ja näki hengettömän ruumiin vierivän käytävältä kadulle. Tämän kaamean näyn nähdessään koetti tyttö huutaa apua, mutta menetti malttinsa ja kaatui pyörtyneenä lattialle.

Tuntia myöhemmin hän virkosi ja kiiruhti silloin kutsumaan poliisin. Murhaaja oli jo aikoja sitten mennyt matkoihinsa, mutta murhatun hengetön ruumis, kaamean silvottuna, virui vielä kadulla. Keppi, jota oli käytetty murhatyössä ja joka näytti olevan jotakin ulkomaalaista, tavattoman lujaa ja sitkeätä puulajia, oli katkennut keskeltä, ja sen toinen säilytynyt puoli löydettiin katuojasta aivan ruumiin vierestä; toisen puoliskon oli murhaaja luultavasti vienyt mukanaan. Kultakello ja täysinäinen rahakukkaro löydettiin vainajalta, mutta ei mitään papereita eikä käyntikorttia, lukuunottamatta yhtä sinetillä ja postimerkillä varustettua kirjettä, jota postiin viemässä hän luultavasti oli ollut, ja jossa oli mr Uttersonin osote.

Tämä kirje annettiin aikaisin seuraavana aamuna osotteen omistajalle; ja kun hän oli lukenut sen sekä kuullut millaisten olosuhteitten vallitessa se oli tavattu, venytti hän mieltiväisenä alahuultansa ja rypisti otsaansa.

»Minä en virka mitään, ennenkuin olen nähnyt vainajan», sanoi hän. »Mutta asia näyttää kieltämättä pahalta — — hyvin pahalta. Olkaa hyvä ja odottakaa hetkinen, kunnes olen pukeutunut.»

Hän söi kiireesti aamiaisensa ja ajoi sitten poliisivahtikonttoriin, jonne ruumis oli viety. Niin pian kuin hän oli ennättänyt luoda katseensa siihen, nyökäytti hän vakavan näköisenä päätään.

»Juuri niin kuin pelkäsin», sanoi hän. »Minä tunnen hänet. Teeke oikein kipeätä sanaa, että tämä on sir Danvers Carew.»

»Taivaan Jumala, sir, voiko se olla mahdollista!» huudahti poliisikomissarius, jonka silmissä vilkkui ammattimainen osanotto. »Tämä juttu tulee nostattamaan paljon melua», lisäsi hän. »Ja kentiespä te voitte auttaa meitä rikksellisen kiinnisaamisessa.» Hän kertoi nyt palvelustytön todistuksesta sekä näytti katkennutta keppiä.

Mr Uttersonia oli jo järkyttänyt kaamea aavistus vain pelkän Hyden nimen kuullessaan; mutta nähdessään kepin ei hänellä enää voinut olla epäilystä verityön todellisesta tekijästä, sillä niin katkennut ja sälöinen kuin se olikin, tunsu hän sen kuitenkin selvästi samaksi, jonka hän itse oli muutamia vuosia sitten lahjottanut tohtori Henry Jekyllille.

»Onko tämä Hyde lyhyenlääntä?» kysyi hän.

»Harvinaisen pieni ja harvinaisen ruma, sen mukaan kuin tyttö väittää», oli vastaus.

Mr Utterson mietti hetkisen.

»Jos teette hyvin ja seuraatte minua vaunuihini», sanoi hän sitten, »niin luulenpa voivani viedä teidät hänen asuntoonsa».

Kello oli nyt liki yhdeksän aamulla ja kaupunki oli sankan usvan verhoamana. Suuri suklaanvärinen vaippa synkensi yläilmoja. Tuuli ajeli kuitenkin kasaantuvia höyryjä milloin sinne milloin tänne, niin että vallitseva hämärä esiintyi monenlaisina eri vivahduksina ja asteina. Toisessa paikassa oli pimeätä kuin iltamyöhällä, toisessa helotti keltaisenruskea sumu luonnottoman hehkuvana kuin suuri tulipalo, ja muutamia syliä kauempana saattoi se kokonaan haihtuakin joksikin aikaa, niin että vaaleansininen päivänvalo paistoi aaltoilevien höyrymöhkäleiden välistä. Tässä valossa näyttivät synkät, likaiset, kivihiilen mustaamat kadut vaivaisesti palavine lamppuineen ja käytäviä ehtimiseen tallustavine huonosti puettuine ihmisjoukkoineen melkein kuin inhottavan unen katkelmilta mr Uttersonin silmissä. Hänen ajatuksensa eivät liioin olleetkaan iloisinta laatua, ja kun hän salavirkkaa vilkaisi seuralaiseensa, niin hän tunsu jonkinlaista pelkoa lainvartiaa kohtaan, jollaisesta pelosta ei kunniallisinkaan ja moitteettomin ihminen aina ole vapaa.

Kun vaunut pysähtyivät annetun osotteen mukaan, hälväni sumu hiukan, niin että saattoi erottaa ahtaan ja likaisen kadun, jonkun kapakan, muutamien pahapäiväisen ranskalaisen ravintolan ja lauman repaleisia lapsia porttikäytävissä. Tällaiseen ympäristöön oli siis Henry Jekyllin suojatti ja miljoonain perijä asettunut asumaan.

Muudan vanha, kellertävä ja harmaahapsinen nainen, jolla oli ilkeät ja vähän luottamusta herättävät kasvot, mutta moitteeton esiintymistapa, tuli heille avaamaan. Hän myönsi, että mr Hyde asui täällä, mutta tämä ei sattunut olemaan kotona. Hän oli, kertoi nainen, tullut hyvin myöhään kotiin, mutta jo heti taas lähtenyt pois eikä häntä ollut sen jälkeen näkynyt. Tässä ei ollut mitään tavatonta; hän oli yleensä hyvin epäsäännöllinen tavoiltaan ja oli joskus kauankin poissa. Kun hän edellisenä päivänä ihan odottamatta oli näyttäytynyt, ei nainen sitä ennen ollut kuullut hänestä mitään kokonaiseen kahteen kuukauteen.

»Hyvä. Olkaa hyvä ja näyttäkää meille hänen huonettansa», sanoi asianajaja rauhallisesti.

Kun nainen selitti, että se oli mahdotonta, lisäsi hän: »Minun on sanottava teille, että tämä herra tässä on poliisi-inspehtori Newcoman, Scotland Yardilta.»

Eukon katseen kirkasti ilkeämielinen ilo.

»Vai niin», sanoi hän. »Onko hän joutunut kiinni? — Mitä konnaankujeita hänellä nyt on ollut?»

Mr Utterson vaihtoi tarkotuksellisia silmäyksiä poliisi-inspehtorin kanssa.

»Hän ei näytä ymmärtäneen tehdä itseänsä pidetyksi —» huomautti viimeksimainittu. »Olkaa nyt hyvä, muoriseni, ja antakaa meidän hiukan tarkastaa hänen huoneistoaan.»

Eukon ilmoituksen mukaan oli Hyde vuokrannut koko rakennuksen, mutta asuttavina oli hänellä vain kaksi huonetta. Ne olivat kuitenkin sisustetut sekä ylellisesti että aistikkaasti. Viiniä oli yltäkyllin kaapissa; pöytäkalusto oli hopeaa ja pöytäliina hienointa kangasta. Seinillä riippui muutamia hyviä tauluja, varmaankin lahjoja tohtori Jekylliltä, joka oli erinomainen taiteentuntija; lattiaa peittivät komeat matot, ja huonekalut olivat kallisarvoiset ja mukavat.

Sillä hetkellä olivat huoneet kuitenkin mitä täydellisimmässä epäjärjestyksessä. Vaatteita oli hujanhajan lattialla, kaikki laatikot auki, ja tulipesässä näkyi hiiltynyt kasa, kuin olisi siinä poltettu paperia.

Poliisi-inspehtori kaiveli tuhkaa ja veti sieltä esiin puoleksi palaneen pankkiosotuskirjan, joka oli säilynyt liekkien vaikutukselta. Katkennut keppi löytyi etsittyä oven takaa, ja kun tämä vahvasti poliisi-inspehtorin epäilyjä, ilmotti hän olevansa täysin tyytyväinen tehtyjen tutkimusten tulokseen. Hänen tyydytyksensä lisääntyi vielä, kun pankissa käydessä saatiin tietää, että murhaajalla oli siellä talletettuna useampia tuhansia puntia.

»Nyt hän on käsissämme, siitä saatte olla varma, sir», sanoi hän Uttersonille. »Hän on nähtävästi menettänyt viimeisenkin malttinsa, muuten ei hän olisi jättänyt keppiä tänne eikä polttanut kaavakekirjaa. Rahatta ei hän luonnollisesti voi tulla toimeen. Meidän tarvitsee vain odottaa häntä pankissa — ja luvata sopiva palkinto hänen kiinniottamisestaan. Häntä peräänkuulutetaan tietysti heti paikalla.»

Tämä kohtasi kuitenkin odottamattomia vaikeuksia. Hydellä ei näyttänyt olevan läheisiä ystäviä — ja puheena olleen palvelustytön isäntä sanoi tavanneensa hänet vain pari kolme kertaa; yhtään sukulaista ei löydetty; hän ei ollut, mikäli saatiin tietää, milloinkaan valokuvauttanut itseään — ja henkilöt, jotka koettivat kuvailla häntä, poikkesivat siinä yhtä paljon kuin ihmiset sellaisissa tapauksissa ylipäänsä tekevät.

Ainoastaan yhdessä suhteessa näyttivät kaikki olevan yksimielisiä — nimittäin siinä jonkin selittämättömän inhon tunteessa, jonka hänen olemuksensa näkyi herättäneen kaikissa, jotka olivat tulleet hänen kanssansa tekemisiin.

Kirje.

Vasta saman päivän iltamyöhällä mr Utterson pysähtyi tohtori Jekyllin ovelle, missä hänet heti päästi sisään uskollinen Poole, joka vei hänet keittiön portaiden kautta ulos pienen pihamaan yli — pihamaa oli ennen vanhaan ollut puutarhana — siihen rakennukseen, jota tohtori käytti laboratoriona, vaikka se oikeastaan oli ollut tarkotettu leikkaushuoneeksi. Tohtori oli ostanut talon erään kuuluisan kirurgin perillisiltä, ja kun hän itse työskenteli enemmän kemiallisten kuin anatomisten tutkimusten alalla, niin hän oli määrännyt pihamaan perällä olevan rakennuksen toiseen tarkotukseen kuin alkuperäiseen. Tämä oli ensi kerta, kun juristi kävi ystävänsä asunnon tässä osassa; ja hän katseli pimeää, ikkunatonta rakennusta uteliaasti sekä tarkasteli sitä puolelta jos toiseltakin, tuntien jonkinlaista mauttomuuden ja vierauden tunnetta kulkiessaan tuon aikoinaan innostuneiden ylioppilaiden täyttämän, mutta nyt aution ja tyhjän luentosalin ohi. Pöydät olivat kemiallisia työkaluja tulvillaan ja lattiat täynnä pakkauskoreja ja olkia, ja päivänvalo tunkeutui valjuna ja sumuisena himmeän lasikupolin kautta. Salin perältä kohosi muutamia porrasaskeleita ovelle, jota peitti punainen villavaate; ja tämän oven kautta vietiin mr Utterson vihdoin tohtorin työhuoneeseen. Huone oli suuri, sen seinämällä oli lasikaappeja, ja muuten oli se varustettu suurella vaatetuspeilillä ja kirjutuspöydällä. Sen kolmessa ikkunassa, jotka antoivat pihanpuolelle, oli rautaristikot. Tuli paloi pesässä: kamiinin reunuskoristeella paloi lamppu, sillä sumu teki huoneen pimeäksi; ja aivan takkavalkean ääressä istui tohtori Jekyll, kalmankalpeana ja hyvin kärsivän näköisenä. Hän ei noussut vastaanottamaan tulijaa, vaan ojensi hänelle jääkylmän käden ja sanoi hänet tervetulleeksi äänellä, jota tuskin voi tuntea hänen äänekseen.

»Ja nyt — —» sanoi Utterson, niin pian kuin Poole oli lähtenyt — »olethan — — olethan kuullut mitä viime yönä on tapahtunut?»

Tohtori värisi. »Sanomalehtipojat kirkuivat sitä torilla», vastasi hän.
»Kuulin huudot ruokasaliin asti.»

»Yksi sana vain», sanoi juristi. »Carew oli ystäväni ja suojattini, mutta niinhän olet sinäkin, ja minä haluan tietää, miten asiat ovat, ennenkuin ryhdyn toimintaan. Ethän vain liene ollut kylliksi mieletön piilottaaksesi tuota konnaa jonnekin?»

»Utterson, minä vannon, niin totta kuin Jumala näkee minut, kaiken pyhän nimessä», huudahti tohtori, »minä vannon, etten enää koskaan tahdo nähdä häntä silmäini edessä. Annan sinulle kunniasanani sen vakuudeksi, että olen katkaissut kaiken yhteyden hänen kanssaan ja karkottanut hänet luotani ainaiseksi. Välimme ovat lopussa. Muuten ei hän minun apuani tarvitsekaan. Sinä — sinä et tiedä — et tunne häntä niinkuin minä; hän on varmassa tallessa, täysin varmassa tallessa; huomaa minun sanani — ei yksikään ihminen tule enää kuulemaan puhuttavan hänestä tässä maailmassa.»

Juristi kuunteli synkän näköisenä. Häntä ei miellyttänyt ystävänsä äärimäisyyteen asti pingotettu, kuumeinen käytöstapa.

»Sinä näytät olevan varma asiastasi», sanoi hän, »ja oman itsesi vuoksi toivon, että olisit oikeassa. Jos asia tulee oikeuteen, saattaisi nimesi tulla sotketuksi juttuun.»

»Minä olen aivan varma asiastani», vastasi tohtori. »Minulla — minulla on vakuutukseeni syyt, joita en voi ilmaista. Mutta yhdessä suhteessa haluaisin kysyä neuvoa sinulta. Olen — olen saanut muutaman kirjeen, enkä tiedä, pitääkö minun näyttää se poliisille vai ei. Minä jättäisin sen sinulle, Utterson, sillä olen varma, että sinä menettelet oikein ja ymmärtäväisesti; minulla on suuri luottamus sinuun.»

»Pelkäätkä sen johtavan hänen kiinnijoutumiseensa?»

»En. Minä en todellakaan välitä, miten käy Hyden tästä lähtien. Olen riistäytynyt kokonaan irti hänestä. Minä vain ajattelen omaa asemaani, joka saattaisi kärsiä tästä rumasta jutusta.»

Utterson mietti jonkun aikaa. Häntä kummastutti ystävänsä itsekkyyys, mutta samalla kertaa hän tunsi suurta helpotusta. »No niin», virkkoi hän vihdoin. »Anna minun katsoa kirjettä.»

Kirje oli kirjoitettu omituisella pystysuoralla käsialalla ja sen oli allekirjottanut »Edward Hyde». Se ilmotti hyvin lyhyesti, että kirjeenkirjottajan hyväntekijän, t:ri Jekyllin, jonka jalomielisyyden hän oli palkinnut kiittämättömyydellä, ei tarvinnut olla huolissaan hänen turvallisuutensa vuoksi, hän kun oli keksinyt varmoja pakenemiskeinoja. Juristia miellytti kirje koko lailla. Sehän esitti tohtorin suhteen kadonneeseen rikoksentehtävään paremmassa valossa kuin hän oli nähnyt sen tähän asti, ja hän melkein pahotteli niitä epäilyjä, joita hänellä oli ollut.

»Onko sinulla kuori tallella?» kysyi hän.

»Ei, poltin sen ennenkuin ajattelin mitä tein», vastasi tohtori. »Mutta siinä ei ollut postimerkkiä; sen toi minulle lähetti.»

»Otanko kirjeen mukaani?» kysyi Utterson. »Minun on nukuttava tämän asian päälle.»

»Kuten tahdot — minä jätän asian kokonaan sinun hoteihisi», oli vastaus. »Olen jo kokonaan kadottanut oman luottamukseni.»

»No niin, minä ajattelen asiaa», sanoi juristi. »Vain yksi sana jäähyväisiksi. Hyde se tietysti saneli testamenttiisi tuon lauseen katoamisestasi?»

Tohtori kalpeni yhä enemmän ja näytti hetken ajan olevan pyörtymäisillään. Hän puri huuliansa ja nyökäytti päätään.

»Saatanpa uskoa sen», sanoi Utterson. »Hänen tarkoituksenaan oli murhata sinut. Saat onnitella itseäsi, että olet päässyt hänestä.»

»Minä saan onnitella itseäni enemmästäkin kuin siitä», huokasi tohtori hyvin totisena. »Olen saanut opetuksen — hyvä Jumala, millaisen opetuksen, Utterson!» — ja hän kätki hetken ajaksi kasvonsa käsiin.

Mennessään pysähtyi Utterson vaihtamaan pari sanaa Poolen kanssa.

»Tuota», sanoi hän pikimmältään, »toihan eräs lähetti tänään kirjeen tohtorille. Minkä näköinen hän oli?»

Mutta Poole vakuutti, ettei mitään muuta kirjettä tullut sinä päivänä kuin se mikä oli postissa — »ja sekin sisälsi vain pelkkiä kiertokirjeitä», lisäsi hän.

Tämä ilmotus täytti poistuvan vieraan uudella pettymyksellä. Kirje oli siis ilmeisesti tuotu sisään laboratorion ovesta; mahdollisesti oli se myöskin kirjoitettu tohtorin työhuoneessa — ja jos asianlaita todellakin oli tällainen, niin oli juttu kokonaisuudessaan otettava toiselta näkökannalta ja meneteltävä sen suhteen paljoa suuremmalla varovaisuudella.

Käydessään kuuli hän sanomalehtipoikien huutavan käheinä pitkin katuja: »Ylimääräinen numero! — Kaamea parlamentinjäsenen murha!» Tämä oli ruumispuhe eräälle hänen vanhalle ystävänsä ja suojatilleen; eikä hän voinut vapautua eräänlaisesta aavistuksesta, että myöskin erään toisen hyvä nimi ja maine oli vaarassa tulla raadelluksi ja hukkaa panettelun virvatuleen. Joka tapauksessa oli se kiusallinen kysymys, jonka ratkaiseminen oli nyt hänen tehtävänä; ja niin tottunut kuin hän olikin luottamaan etusijassa omaan itseensä, alkoi hän kuitenkin kaivata jotakin toista, jolta voisi kysyä neuvoa. Tätä hän ei kuitenkaan suorastaan saattanut tehdä; mutta mahdollisesti, ajatteli hän, voisi se tapahtua sivuteitä.

Hetkestä myöhemmin hän istui oman takkavalkeansa toisella puolella; toisella istui mr Guest, hänen ensimmäinen apulaisensa, ja heidän kummankin välillä, tarkoin lasketun välimatkan päässä tulesta, seisoi pullo harvinaisen vanhaa viiniä, joka oli kauan ollut talletettuna, auringon koskematta, talon syvässä kellarissa. Sumu uinaili yhä leveine siipineen pimenevän kaupungin yllä katulyhtyjen kimallellessa kuin punaiset jalokivet; ja näiden pudonneiden pilvien muodostaman tukehduttavan vaipan läpi kulki suuren yhteiskunnan sykkivä elämä tietään kuin suuren veden pauhinalla. Mutta huone loimusi kirkkaana ja ystävällisenä tulenvalossa. Pullosta olivat kaikki hapot jo kauan sitten haihtuneet; viinin kuninkaallinen väri oli tullut pehmeämmäksi ajan kuluessa, kuten värit tulevat syvemmiksi ja rikkaammiksi vanhoissa maalatuissa ikkunoissa; ja monen hiljaisen, aurinkoisen syyspäivän hehku viinivuoren harjanteilla odotti

vain merkinantoa haihduttaakseen Lontoon raskaan sumun painostuksen. Juristi alkoi huomaamattaan avata pulloa. Ei ollut yhtään ihmistä, jolle hänellä olisi ollut vähemmin salaisuuksia kuin mr Guestille; hän itse asiassa epäili, ettei hänellä aina ollut edes niinkään monta kuin itse luuli. Guest oli käynyt useampia kertoja lakiasioissa t:ri Jekyllin talossa; hänen oli täytynyt kuulla puhuttavan Hydestä sekä tämän ja tohtorin väleistä; hän joka tapauksessa luultavasti teki johtopäätöksensä: eikö siis ollut kerta kaikkiaan parasta näyttää hänelle kirje, joka tavallaan selitti arvoitusta? — Sitä suuremmalla syyllä kun Guest oli erityisellä harrastuksella ja taitavuudella kiintynyt käsialojen tutkimiseen ja niin ollen pitäisi tätä askelta esimiehensä taholta aivan luonnollisena ja ystävällisenä. Mr Guest oli sitäpaitsi henkilö, joka mielellään antoi neuvoja. Hän tuskin voisi lukea niin omituista asiakirjaa lausumatta jollakin tavoin arvosteluansa siitä — ja tämä arvostelu saattoi olla arvokas apu mr Uttersonille hänen nykyisessä vaikeassa asemassaan.

»Se on surullinen juttu, tämä sir Danversin», huomautti hän.

»Niin, sir, hyvin surullinen. Se on herättänyt tavatonta huomiota», vastasi mr Guest. »Murhaaja oli luonnollisesti mielipuoli.»

»Niin, minä haluaisin juuri kuulla teidän ajatuksianne asiasta», vastasi mr Utterson. »Tässä on minulla eräs paperi — eräs kirje häneltä; se on kokonaan meidän keskinen, ymmärrättehän, sillä minä en totta tosiaan oikein tiedä, mitä minun on tehtävä — se on ruma juttu, kääntäköönpä sen miten puolin hyvänsä. Tuossa on joka tapauksessa paperi — se on jotakin juuri teille — murhaajan omakätisesti kirjottama.»

Guestin silmät saivat eloa, ja hän istui heti intohimoisesti tutkimaan kirjettä.

»Ei, sir —» sanoi hän vihdoin. »Hullu hän ei ole. Mutta sepä vasta on kummallista käsialaa.»

»Kirjeen kirjottaja oli myöskin, sen mukaan kuin olen saanut kuulla, mitä kummallisim ihminen», lisäsi juristi.

Samassa toi palvelija sisään kirjeen.

»Anteeksi, mutta onko tuo kirje t:ri Jekylliltä?» kysyi mr Guest. »Minä olin tuntevinani hänen käsialansa siinä. Teidän luvallanne, onko se yksityistä laatua?»

»Vain päivälliskutsu. Kuinka niin? — Tahdotteko nähdä kirjeen?»

»Pikimmältään vain, jos saan luvan.» Notario asetti molemmat paperit vieretysten ja vertaili niitä tarkoin. »Kiitos, sir», sanoi hän sitten, antaen kummankin kirjeen takaisin. »Se on, kuten sanotte, hyvin mieltäkiinnittävä autografi.»

Hetken ajan vallitsi hiljaisuus, jonka kuluessa mr Utterson mietti itsekseen.

»Minkä vuoksi vertailitte niitä, Guest?» kysyi hän äkkiä.

»Hm — — niin — —» vastasi toinen viivytellen, »on olemassa sangen omituista yhtäläisyyttä näissä molemmissa käsialoissa. Ne ovat erinäisissä kohdissa ihan yksi ja sama; erotuksena on vain se, että toinen on pystympää.»

»Sepä merkillistä», virkkoi mr Utterson.

»Niin, sangen merkillistä, kuten sanotte», toisti mr Guest.

»Minä en teidän sijassanne puhuisi mitään tuosta kirjeestä», sanoi päällikkö.

»Niin, sir. Ymmärrän», vastasi toinen.

Mutta niin pian kuin mr Utterson oli jäänyt yksin iltamyöhällä, lukitsi hän Hyden kirjeen asiakirjakaappiinsa, jossa se sitten yhä pysyi.

»Onko se mahdollista!» ajatteli hän. »Ryhtyisikö Henry Jekyll tekemään väärennyksen murhaajan takia!» Ja veri hyytyi hänen suonissaan.

Eräs kummallinen asianhaara.

Aika kului. Tuhannen punnan palkinto luvattiin murhaajan kiinnisaamisesta, sillä sir Danversin kuolemaa pidettiin koko yhteiskunnan vahinkona — mutta mr Hyde näytti kadonneen niin jäljettömiin,

kuin ei häntä koskaan olisi ollut olemassakaan. Urkituksi saatiin jonkun verran hänen entistä elämänsä; kaikki oli saastaista. Kerrottiin tärisyttäviä juttuja hänen julmuudestaan, mitä raivoisimmasta ja kylmäverisimmästä — hänen häpeällisistä elämäntavoistaan, hänen kurjista huveistaan, siitä ihmeellisestä seurasta, jota hän oli hakenut, sanoin selittämättömästä vihasta, jonka hän oli syyttänyt kaikissa, jotka joutuivat hänen kanssaan tekemisiin; mutta hänen nykyisestä olinpaikastaan ei ollut pienintäkään vihiä. Siitä aamusta asti, jolloin hän läksi Sohossa olevasta asunnostaan murhan tapahtumispäivänä, näytti hän kirjaimellisesti olevan pyyhkäisty pois maan päältä; ja sitä mukaa kuin aika meni menojaan, alkoi mr Utterson yhä enemmän ja enemmän tointua ensi säikähdyksestään ja palata entiseen tyyneyteensä. Mr Hyden pako korvasi hänen ajatuksissaan melkein sir Danversin kuoleman. Ja nyt, kun tuo paha henki oli luopunut, näytti uusi elo alkavan myöskin t:ri Jekyllille. Hän katkaisi pitkän itseensä sulkeutuneen elämänsä, lujitti taas suhteensa vanhoihin ystäviin, hänestä tuli jälleen heidän uskollinen mielivieraansa ja hän kestiti heitä kotonaan. Hyväntekeväisyydestä oli häntä aina keuhuttu; nyt alettiin myöskin puhua hänen hurskaudestaan. Hän työskenteli alinomaa, oleskeli paljon raittiissa ilmassa, teki paljon hyvää; hänen katseensakin sai uuden, avoimen ja tyytyväisen ilmeen, hyvän omantunnon näkyväisen merkin. Yli kahden kuukauden ajan vietti tohtori onnellista ja rauhaista elämää.

Tammikuun kahdeksantena päivänä oli Utterson muutamien valioystävien kanssa ollut tohtorin päivällisvieraana; Lanyon oli myöskin ollut siellä, ja isännän hyväntahtoinen katse oli ollut luotuna milloin toiseen milloin toiseen, kuten entisaikaan, jolloin nämä kolme olivat erottamattomia ystäviä. Tammikuun kahdentenatoista ja vielä neljäntenäkintoista päivänä huomasi Utterson hämmästykseseen, että ystävänsä ovi oli suljettuna. — »Tohtori voi pahoin eikä voi ottaa ketään vastaan», sanoi Poole. Viidentenatoista päivänä teki hän uuden yrityksen, mutta sai taas palata tyhjin toimin. Viimeisten kuukausien aikana oli hän tottunut tapaamaan vanhaa ystävänsä melkein joka päivä, niin että yksinäisyys alkoi jo käydä painostavaksi. Viidentenä iltana hän pyysi Guestia syömään illallista kanssansa ja kuudentena hän läksi tapaamaan Lanyonin.

Täältä ei häntä tosin poisajettu, mutta jo sisäänastuessaan hämmästytti häntä sitä muutosta, joka tohtorin ulkomuodossa oli tapahtunut tällä lyhyellä ajalla. Kuoleman leima oli ilmeisesti painettuna hänen kasvoilleen. Tuo voimakas, verevä mies oli käynyt aivan kelmeäksi; hän oli laihtunut, tukka oli lähtenyt hänen päästänsä, ja hän oli vanhentunut melkoisesti. Mutta tämä kaikki ei kuitenkaan tehnyt sitä vaikutusta Uttersoniin kuin se eräänlainen hyinen kauhu, joka ilmeni hänen ystävänsä silmissä ja koko olemuksessa. Hän näytti kärsineen jonkun ennenkuulumattoman pelon koetuksen, josta ei ollut vielä voinut toipua. Uskottavalta ei tuntunut, että hänenlaisensa mies pelkäisi kuolemaa, mutta sepä oli ainoa johtopäätös, johon Utterson saattoi tulla. »Hän on lääkäri», ajatteli hän, »hän huomaa tilansa toivottomaksi — eikä voi sitä kestää». Mutta kun Utterson mainitsi hänen muuttunutta ulkomuotoaan, niin Lanyon kertoi miehekkään tyvenesti hänelle, että hän itse piti päiviään luettuina.

»Minua on kohdannut ankara isku», sanoi hän. »En voi siitä toipua. Elämäni voitaneen nyt laskea vain kuukausissa taikka päivissä. No niin, vanha ystävä — onhan elämä ollut ihanaa; olen rakastanut sitä — niin olen todellakin. Ajattelen välistä, että kunpa me vain tietäisimme kaiken, niin olisimme iloisempia saadessamme lähteä täältä pois.»

»Jekyll on myöskin sairas», huomautti Utterson. »Oletko tavannut häntä?»

Lanyonin katse synkistyi, ja hän kohotti juhlallisesti vapisevan kätensä.

»Minä en halua nähdä tohtori Jekylliä enemmän kuin kuullakaan hänestä», sanoi hän kovalla, vaikka jotenkin epävarmalla äänellä. »Olen katkaissut kaikki välini sen ihmisen kanssa ainaiseksi — pyydän sinua säästämään minua kaikilta viittauksilta ystävään, jota minä tästälähin pidän kuolleena.»

»Ai-ai!» sanoi Utterson ja lisäsi vähän ajan kuluttua: »Enkö minä voi tehdä mitään? — Olemmehan me kolme vanhoja ystäviä, Lanyon; meidän iällämme ei niin helposti hankita uusia.»

»Ei mitään», virkkoi Lanyon. »Kysy häneltä itseltään, jos haluat.»

»Hän ei päästä minua luokseen», sanoi juristi.

»Sitä en ihmettele», oli vastaus. »Jonkun kerran, Utterson, kun minä olen jo aikoja sitten kuollut, saat ehkä tietää koko totuuden. Nyt en voi virkkaa sinulle mitään. Mutta jos voit puhella kanssani jostakin muusta, niin jää, herran nimessä, puhelemaan — — mutta jollet osaa välttää tuota kirottua aihetta, niin lähde — minä en voi sitä sietää.»

Heti kotiin tultuaan istui Utterson kirjottamaan Jekyllille. Hän valitti, että hänet oli käännytetty pois ystävänsä ovelta, sekä kysyi syytä tuohon Lanyonin ja Jekyllin onnettomaan välisen katkaisuun. Vastaus tuli jo seuraavana päivänä. Se oli pitkä, paikoittain hyvin surullinen ja paikoittain hyvin käsittämätön. Välien rikkominen Lanyonin kanssa oli välttämätön. »En moiti vanhaa ystävää», kirjotti Jekyll, »mutta

minä olen samaa mieltä hänen kanssaan siitä, että meidän ei sovi enää tavata toisiamme. Minä aion muuten vetäytyä kokonaan pois maailmasta. Älä kummastele äläkä epäile minun ystävyttäni, jos usein huomaatkin oveni suljetuksi myöskin sinulle. Minun täytyy vaeltaa pimeätä tietäni yksin. Olen hankkinut itselleni rangaistuksen ja vaaran, jota en voi ilmaista kenellekään ihmiselle. Mutta jos olen suurin syntinen, niin olen myöskin kovimmin koeteltuja. En olisi uskonut tämän maan päällä olevan tilaa sellaisille tuskille kuin minun. Sinä voit tehdä vain yhden, vanha ystävä, lievittää kärsimyksiäni — ja se on, pitää arvossa minun vaiteliaisuuttani.»

Utterson oli hämmästyksen lyömänä. Hyden onnettomuutta-tuottava vaikutus oli kadonnut, tohtori oli palannut vanhoihin harrastuksiinsa ja suhteisiinsa; vieläpä viikko sitten näytti kunniakas ja onnellinen vanhuus hymyilevän hänelle — ja nyt, yhdessä ainoassa hetkessä, näyttivät ystävyssuhteet, sielunrauha, koko hänen elämänsä kärsineen haaksirikon. — Niin suuri ja syvä muutos näytti voivan saada selityksen vain — mielenhäiriöstä. Mutta kun Utterson muisteli Lanyonin sanoja ja tapaa, jolla ne lausuttiin, ei hän voinut vapautua ajatuksesta, että pohja oli etsittävä muualta ja syvemmältä.

Viikkoa myöhemmin kuuli hän, että Lanyon makasi sairaavuoteessa, ja neljätoista päivää sen jälkeen, että hän oli kuollut.

Hautajaispäivän iltana, tunnettuaan hautajaisissa syvää ja kipeää liikutusta, lukitsi Utterson työhuoneensa oven, istuutui surumielisenä kynttilän valoon, otti esiin ja pani eteensä pöydälle kirjeen, jonka osote oli kirjoitettu Lanyonin käsialalla ja joka oli suljettu hänen sinetillään.

»*Yksityinen*. Lupa avata ainoastaan J. G. Uttersonilla persoonallisesti ja yksinään, sekä hävitetään lukematta siinä tapauksessa, että hän kuolee ennen minua.» Niin kuului kotelokirjoitus, ja juristia pelotti nähdä sisältöä. »Olen haudannut vanhan ystävän tänään», ajatteli hän. »Onkohan tämä kirje ryöstävä minulta vielä yhden?»

Vihdoin hän häpesi pelkuruuttaan ja mursi sinetin. Kotelo sisälsi vain toisen, samoin sinetillä suljetun kirjeen, jonka kuorella oli kirjoitus: »Avataan vasta Henry Jekyllin kuoleman taikka katoamisen jälkeen.»

Utterson tuskin uskoi silmiänsä. Niin, tässä oli todellakin kirjoitettu *katoamisen*; vielä kerran, samoin kuin mielettömässä testamentissa, jonka hän oli aikoja sitten antanut takaisin tekijälleen; vielä kerran oli Henry Jekyllin nimi asetettu jonkun katoamis-ajatukseen yhteyteen. Mutta testamenttiin oli tämä sana todistettavasti pujahtanut Hyde-roiston vaikutuksesta tarkoituksella, joka oli liiankin selvä ja pöyristyttävä. Tässä, Lanyonin käden kirjoittamana — mitähän se merkitsi tässä? — Utterson oli vähällä antautua kiusaukseen, kiellosta huolimatta, jo nyt avata kirje ja ottaa selvä salaisuudesta. Mutta kunniantunne ja ajatus kuolleen ystävän luottamuksesta tulivat hänelle avuksi, ja tästä hetkestä pysyi kirje koskemattomana hänen yksityisen kirjoituspöytänsä vaahteralaatikossa.

Uteliaisuutta vastaan taistelemisen ei ole samaa kuin sen voittaminen, ja saattanee epäillä, tokko Utterson siitä päivästä lähtien tunsin samaa elossa olevan nuoruudenystävän seuran kaipausta kuin siihen asti. Hän ajatteli häntä ystävällisesti, mutta siitä huolimatta sekottui hänen ajatukseensa levottomuutta ja tuskaa. Hän kävi hänen luonansa, mutta ei käy kieltäminen, että hän usein tunsin jonkinlaista helpotusta, kun häneltä pääsy kiellettiin. Sisimmässä sydämessään huvitti häntä kenties paremmin muutamien sanojen vaihtaminen Poolen kanssa eteishuoneen ovella, kaikkien kaupungin vilkkaiden äänten ja raittiin ilman ympäröimänä, kuin tähän vapaaehtoiseen vankilaan astuminen ja istuminen vastatusten tuon läpitunkemattoman erakon kanssa, joka oli sulkeutunut sinne sisälle.

Poollella ei juuri ollut hyviä uutisia ilmoitettavana. Tohtori, sanoi hän, oli enimmäkseen ajat sulkeutuneena laboratorion takana olevaan työhuoneeseen, jossa hän välistä vietti yönsäkin. Hän näytti hyvin masentuneelta, hän oli hyvin hiljaa, luki tuskin milloinkaan — näytti siltä, kuin hänen mielessään kytisi jotakin. Utterson kyllästyi vihdoinkin kuulemaan tätä yhtä ja samaa alituisen, niin että hän vähitellen lakkasi tohtorin asunnolla käymästä.

Ikkunassa.

Eräänä sunnuntaina, kun Utterson oli tavallisella kävelyllään mr Enfieldin kanssa, sattuivat he taas kulkemaan tuota pientä syrjäkatua. Tultuaan tuon salaoven kohdalle pysähtyivät he katselemaan sitä.

»Niin», sanoi Enfield, »näytös on siis toki loppuun näytelty. Hydeä emme kai tule enää koskaan näkemään.»

»Sitä toivon minäkin», vastasi Utterson. »Olenko kertonut sinulle, että minä todellakin tapasin hänet sittemmin ja että sain kokea samanlaista vastenmielisyyden tunnetta häntä kohtaan kuin sinäkin?»

»Häntä on mahdoton nähdä tuntematta vastenmielisyyttä», vastasi Enfield. »No niin — miten tompelina lienetkään pitänyt minua, kun en tiennyt, että tämä oli takatie tohtori Jekyllin asuntoon. — Muuten oli osittain sinun syysi, että minä koskaan tulin sen tietämään.»

»Vai niin, sinä siis todella tulit sen tietämään. No, jos sen tiedät, niin mennään pihaan vilkaisemaan ikkunoihin. Suoraan sanoen minä olen tosiaankin levoton tuon Jekyll paran takia. Hänen laitansa ei ole oikea — ja minusta tuntuu siltä, kuin täytyisi tehdä hyvää hänelle, että hänellä on ystävä edes asunnon ulkopuolella.»

Pihamaa oli kylmä ja kostea, täynnä varhaista kuuraa, vaikka taivas, korkealla kattojen välissä, vielä säteili auringonlaskun hehkussa. Kolmesta ikkunasta keskimäinen oli auki, ja siinä istui t:ri Jekyll, toivottoman vangin tavoin, haukkoen raitista ilmaa hyvin surullisen näköisenä.

»Mitä — Jekyll!» huudahti Utterson. »Toivottavasti olet parempi nyt!»

»Olen hyvin huonona, Utterson, hyvin huonona», vastasi tohtori synkeästi. »Ei kestä enää kauan, Jumalan kiitos.»

»Sinä oleksit liian paljon sisällä», sanoi juristi. »Sinun on tehtävä kävelymatkoja ja saatava raitista ilmaa keuhkoihisi, kuten minä ja Enfield. (Serkkuni — mr Enfield — tohtori Jekyll!) — Kas niin, kas niin — ota hattusi ja tule vähän jalottelemaan kanssamme.»

»Kiitos ystävydestäsi», huokasi tohtori. — »Mielelläni minä — — mutta ei, ei, ei, se on aivan mahdotonta. Minä en uskalla. Joka tapauksessa olen hyvin iloinen nähdessäni sinut, Utterson; tämä oli tosiaan suuri huvitus. Pyytäisin sinua ja mr Enfieldiä tulemaan sisään, mutta täällä on kaikki niin mullinmallin.»

»No siinä tapauksessa», sanoi juristi hyväntahtoisesti, »on parasta, että pysymme täällä alhaalla ja tarinoimme kanssasi; menee yhtä hyvin mukiin näinkin».

»Juuri mitä minä aioin esittää», sanoi tohtori heikosti hymyillen. Mutta sanat tuskin olivat ennättäneet suusta, kun hymy jo katosi ja sen sijalle ilmestyi sellaisen kauhun, pelon ja epätoivon ilme, että se hyydytti veren kummankin herran suonissa. He saivat nähdä sen vain vilahdukselta, sillä ikkuna paiskattiin heti paikalla kiinni — mutta tässä vilahduksessa oli riittämään asti, ja he kääntyivät pois ja läksivät kiireesti pihasta virkkamatta sanaakaan. Vaiti kulkivat he kadullakin, ja vasta kun he olivat tulleet eräälle isommalle pääkadulle, missä sunnuntaisinkin oli elämää ja liikettä, Utterson kääntyi katsomaan seuralaistaan. He olivat kumpikin kalpeat, ja heidän katseissaan oli sama kaameuden ilme, kun ne kohtasivat toisensa.

»Jumala armahtakoon, Jumala armahtakoon», hoki Utterson.

Mutta Enfield nyökkäsi vain hyvin totisena päätään ja jatkoi vaiti matkaansa.

Viimeinen yö.

Mr Utterson istui eräänä iltana päivällisen jälkeen takkavalkean ääressä, kun häntä hämmästytti käynnillään Poole.

»Mitä nyt, Poole, mikä tuo sinut tänne?» huudahti hän sekä lisäsi, katsottuaan tarkemmin häneen: »Mitä on tapahtunut? Onko tohtori sairas? —»

»Mr Utterson», sanoi uskollinen palvelija, »asiat eivät ole nyt ensinkään hyvin».

»Istu, ja tuossa on sinulle lasi viiniä», kehotti juristi. »No niin, tyyntä nyt — älä ole niin hätäinen! — Sano nyt minulle suoraan mitä haluat.»

»Te tunnette tohtorin tavat, sir», sanoi Poole. »Te tiedätte, miten hänellä oli tapana sulkeutua sisään huoneisiinsa. No, nyt on hän taaskin sulkeutunut työhuoneeseensa — enkä minä pidä siitä, sir — — niin totta kuin elän, niin en pidä siitä. Mr Utterson — — sir — — minua pelottaa —»

»Kas niin, kas niin, ystäväni», virkkoi juristi, »ole hyvä ja puhu hiukan selvemmin. Mikä sinua pelottaa?»

»Minua on pelottanut nyt jo koko viikon», jatkoi Poole kertomustaan, välittämättä kysymyksestä, »enkä nyt totta tosiaan voi enää kestää».

Miehen ulkomuoto vahvisti hänen sanojaan; hän näytti lamautuneelta ja hermostuneelta, eikä hän,

lukuunottamatta ensimmäistä hetkeä, ollut katsonut Uttersonia kertaakaan silmiin. Nytkin hän istui viinilasi koskemattomana edessään ja katse lattiaan luotuna. »Minä en voi enää kestää.»

»No no», sanoi juristi, »huomaan, että sinulla on syysi siihen mitä sanot, Poole; huomaan, että asia on vakavaa laatua. Koeta nyt sanoa minulle, mitä se on.»

»Minä luulen, että jotakin hirveää on tapahtunut», vastasi Poole käheällä äänellä.

»Jotakin hirveää!» virkkoi juristi, samalla kertaa säikähtäneenä ja suuttuneena. »Mitä hirveää sitten? — Mitä mies tarkoittaa?»

»Minä en osaa sitä sanoa, sir», vastasi palvelija. »Mutta ettekö tahdo itse tulla mukaan katsomaan millä kannalla asiat ovat?»

Uttersonin ainoana vastauksena oli se, että hän nousi sekä otti hattunsa ja päällystakkinsa. Hän huomasi kummastukseksien sen äärettömän helpotuksen ilmeen, joka väikkyi toisen katsannossa, sekä yhtä suureksi hämmästykseksien, että viini oli vielä koskematta palvelijan laskiessa sen pois luotansa seuratakseen häntä.

Oli kolea, tuulinen maaliskuun ilta. Kelmeä kuu kellotti selällään kuin tuulen kumoonkaatamana, ja taivaalla kiitivät kuultavat pilvet. Myrskyn vuoksi oli vaikeata puhella, ja se pieksi kasvoja, niin että niitä kirveli. Se näytti myöskin pyyhkäisseen enimmäkseen kulkijat kaduilta, sillä mr Utterson ei mielestään ollut nähnyt tätä Lontoon osaa milloinkaan niin autiona ja tyhjänä. Hän olisi suonut asian olevan toisin. Ei milloinkaan elämässään hän ollut tuntenut sellaista kanssaihminen näkemisen ja puhuttelemisen tarvetta. Koettipa hän miten ankarasti hyvänsä sitä vastaan taistella, niin valtasi hänen sielunsa yhä enemmän ja enemmän runteleva lähenevän onnettomuuden aavistus. Tori, jonka reunassa t:ri Jekyllin talo sijaitsi, oli pyörretuulen aikaansaaman pöly- ja hiekkapilven peitossa heidän joutuessaan sinne, ja laihat puut hakkasivat aita alastomilla oksillaan. Poole, joka oli koko matkan kulkenut muutamia askelia edellä, seisautui nyt keskelle jalkakäytävää, otti hatun päästään huolimatta purevasta pakkasesta ja pyyhki otsaansa punaisella nenäliinalla. Vaikka hän oli kulkenut joutuin, niin ei todennäköisesti tämä, vaan pikemmin ahdistava sieluntuska se oli pusertanut hänestä hien; sillä hänen kasvonsa olivat valkeat kuin palttina ja hänen puhuessaan kuului hänen äänensä käheältä ja sortuneelta.

»No, nyt olemme siis perillä, sir», sanoi hän, »ja Jumala suokoon, että kaikki olisi hyvin».

»Amen, Poole», virkkoi Utterson.

Palvelija kolkutti varovasti; ovi avautui raolleen, vaikka varmuusketju olikin paikallaan, ja ääni kysyi: »Tekö siellä, Poole?»

»Minä juuri», sanoi Poole. »Avatkaa ovi.»

Tultuaan tuohon tuttuun eteiseen huomasi he sen kirkkaasti valaistuksi; roihuva takkavalkea oli laitettu uuniin, ja tulen ympärillä olivat kaikki sekä mies-että naispalvelijat koolla kuin pelästynyt lammaslauma. Uttersonin nähdessään alkoi talon piika hermostuneesti nyyhkyttää, ja keittäjätär huusi: »Jumalan kiitos! — se on mr Utterson!» sekä syöksähti esiin kuin tahtoen syleillä häntä.

»Mitä nyt, mitä nyt? Täälläkö te kaikki olette?» sanoi juristi vihaisesti. »Kerrassaan sopimatonta, kerrassaan säädytöntä! Isäntänne ei suvaitse sellaista.»

»Ne ovat niin peloissaan», sanoi Poole.

Seurasi syvä hiljaisuus. Ei kukaan vastannut — ainoastaan piika itki ääneen.

»Tukkikaa suunne!» tiuskaisi Poole hänelle väkinäisyydellä, joka todisti, miten hermostuneessa jännityksessä hän itse oli. Itse asiassa olivat kaikki, kun tyttö niin yhtäkkiä alkoi itkeä, säpsähtäneet ja kääntyneet sisäovea kohti odottava kauhun ilme kasvoillaan.

»Kuules», sanoi palvelija juoksupojalle, »anna minulle kynttilä, niin teemme lopun tästä kaikesta heti paikalla». Sitten pyysi hän mr Uttersonia seuraamaan mukana ja näytti tietä takapihalle. »Kulkekaa niin hiljaa kuin voitte, sir», kuiskasi hän. »Minä tahdon, että te kuulette, mutta en että teidät kuultaisiin. Ja — — kuulkaa, sir — — jos hänen päähänsä sattuisi pälkähtämään käskeä teitä sisälle, niin älkää menkö.»

Tämä odottamaton varotus sai juristin säpsähtämään, ja hän oli kadottamaisillaan tasapainonsa; mutta hän kokosi taas rohkeutensa ja seurasi Poolea laboratoriorakennukseen, läpi vanhan luentosalin, missä oli tomuisia pulloja ja pakkalaatikoita, niiden portaiden juurelle asti, jotka veivät tohtorin työhuoneeseen. Tässä viittasi Poole häntä pysähtymään ja kuuntelemaan, pani itse pois kynttilän ja

lähti ilmeisen suurella vastenmielisyydellä nousemaan ylös noita pieniä portaita ja epävarmalla kädellä kolkutti punaiselle ovelle.

»Mr Utterson on täällä ja haluaa tavata tohtoria», huusi hän, kehottaen vielä kerran vilkkain liikkein juristia kuuntelemaan.

Ääni kuului vastaavan sisältä: »Sano hänelle, että minä en voi ottaa vastaan ketään», sanoi se valittavana.

»Kiitoksia», sanoi Poole, ja hänen äänensä kaikui melkein riemukkaana. Hän otti taas kynttilän ja vei mr Uttersonin takaisin pihan poikki suureen keittiöön, jossa tuli oli sammunut ja kovakuoriaiset juoksentelivät ympäri lattiaa.

»Mr Utterson», sanoi hän katsoen häntä suoraan silmiin, »oliko se isännän ääni, tuo?»

»Se tuntui kovin muuttuneelta», vastasi Utterson hyvin kalpeana, mutta silmää räpäyttämättä.

»Muuttuneelta? Kyllä, uskoisinpa sen! — Olisinko minä ollut kaksikymmentä vuotta isännän palveluksessa enkä tuntisi hänen ääntänsä, uskooko herra sitä? — Ei, isäntä on murhattu — niin juuri, he ottivat häneltä hengen kahdeksan päivää sitten, kun me kuulumme hänen huutavan ja pyytävän Jumalaa armahtamaan — ja *mikä* se on, joka pitää nyt asuntoansa tuolla, ja *minkävuoksi* se pysyy siellä — sen tietäneen vain Jumala — — —.»

»No no, Poole, — sepä vasta oli merkillinen juttu, ihan uskomaton juttu, ystäväni», sanoi Utterson ja puri sormeaan. »Otaksutaan, että asia on niin kuin luulet, oletetaan, että tohtori on — sanokaamme — toimitettu pois tieltä. Minkä vuoksi pysyisi murhaaja sitten siellä? Tuo ei sovi yhteen, siinä ei ole tervettä järkeä.»

»Niin, niin, mr Utterson, teitä on vaikea saada vakuutetuksi, mutta minä teen sen sittenkin lopuksi», sanoi Poole. »Koko viime viikon, tietäkääs, on hän — taikka se — taikka mikä se lienee, joka elää tuossa huoneessa, huutanut yhtämittaa, yöllä ja päivällä, jonkinlaista lääketta, jota hän ei voi valmistaa. Hänellä oli välistä tapana — isännällä tarkotan — oli tapana kirjottaa se, mitä hän halusi toimitettavaksi, paperille, jonka hän heitti portaille. Koko tämän viikon aikana me emme ole saaneet muuta — vain paperilappuja, ja ovi on salvassa, ja hänen ateriansa asetettuna tarjottimelle oven ulkopuolelle, niin että hän on voinut hiipiä syömään kenenkään näkemättä. No, tietäkääs, herra — — joka ainoa päivä, välistä kaksi, kolme kertaa päivässä, on ollut uusia valituksia ja määräyksiä ja käskyjä, niin että minä en ole saanut tehdä muuta kuin hypätä kaikkien kaupungin apteekkarien ja rohdoskauppiaiden luona. Joka kerran kun olen tullut ostoksieni kotiin, on jo ilmestynyt uusi paperilappu käskyllä viedä se takaisin ja koettaa uutta paikkaa. Tämä pulveri mahtanee olla kauhean tarpeen, se on ainakin tiettyä ja tunnettua, mitä hän sillä sitten aikoneekin tehdä.»

»Onko sinulla yhtään sellaista paperia tallella?» kysyi Utterson.

Poole kopeloi taskujaan ja ojensi hänelle rypistyneen paperin, jota juristi, kumartuen lähemmäs kynttilää, tarkoin tutki. Sen sisältö oli seuraava:

»T:ri H. Jekyll saa ilmoittaa herroille Maw, että se näyte, jonka he olivat lähettäneet hänelle, oli epäpuhdasta ja aivan kelpaamatonta. Vuonna 18— osti t:ri Jekyll suuremman määrän samaa suolaa herroilta Maw. Hän pyytää teitä hyväntahtoisesti tarkastamaan, eikö vanhaa varastoa ole vielä jäljellä, ja siinä tapauksessa pyytää hän sitä viipymättä itsellensä lähettämään. Hinnasta ei ole kysymystä. Asia on mitä tärkeintä laatua t:ri Jekyllille.»

Tähän asti oli kirjeen sanamuoto ollut tyyni ja maltillinen, mutta tässä osotti suuri mustepilkku, että sen kirjottajan oli mielenliikutus vallannut. »Jumalan nimessä» — oli hän lisännyt — »koettakaa löytää tuota vanhaa».

»Sepä oli merkillinen kirje», sanoi Utterson. Sitten hän lisäsi terävästi: »Miten on selitettävissä, että se on vielä sinulla ja avattuna?»

»Eräs Maw'in herroista suuttui ja viskasi sen takaisin minulle yli myymäläpöydän, kuin olisi se polttanut häntä», vastasi Poole.

»Mutta eikö tämä ole kieltämättä tohtorin käsialaa? Etkö tunne sitä samaksi?» jatkoi juristi.

»Niin, kyllähän se minun mielestäni vivahtaa siihen», sanoi palvelija nyreänä. Mutta sitten lisäsi hän muuttuneella äänellä: »Mutta mitä se merkitsee, miten hän kirjottaa? Olenhan minä nähnyt hänet.»

»Nähnyt hänet?» toisti Utterson. »No?»

»Juuri niin», sanoi Poole. »Minä kerron teille kaikki. Minä tulin luentosaliin puutarhasta. Hän oli hiipinyt ulos varmaankin etsimään tuota suolaa tai mitä se lienee, sillä työhuoneen ovi oli auki ja hän seisoi huoneen toisessa päässä ja kaiveli pakkalaatikkoa. Hän katsahti minun tullessani ylös, päästi huudon ja ryntäsi portaita ylös omaan huoneeseensa. Minä en nähnyt häntä kauemmin kuin sekunnin ajan, mutta tukkani nousi pystyyn kuin sian harjakset. Sillä jos se oli isäntäni, niin voiko herra sanoa minulle, minkävuoksi hänellä oli naamio kasvoillaan? — Jos se oli isäntäni, niin minkävuoksi hän kirkaisi kuin rotta ja juoksi minua piiloon? Olenhan palvellut häntä kaksikymmentä vuotta. Ja sitäpaitsi —» hän vaikeni ja pyyhki kädellä kasvojaan.

»Merkkillistä kyllä», virkkoi Utterson, »mutta minä luulen alkavani käsittää asiain yhteyden. Isäntääsi, Poole, vaivaa nähtävästi jokin sellainen tauti, joka sekä tuottaa tuskia sairaalle että tekee hänet epäluuloiseksi; siitä johtuu hänen muuttunut äänensä luullakseni; senvuoksi käyttää hän kasvoillaan naamiota ja karttaa kaikkia ihmisiä; senvuoksi haluaa hän niin kiihkeästi tuota lääkettä, jonka hän mielessään kuvittelee — Jumala suokoon, ettei hän erehtyisi, raukka — tuottavan hänelle lievennystä. Niin on asia varmaankin — ja totisesti on se surullista ja kauheaa ajatellakin. Mutta se on joka tapauksessa yksinkertaista ja luonnollista, sopii hyvin kaikkiin asianhaaroihin ja vapauttaa meidät kaikista vastenmielisistä otaksumisista.»

»Niin, mutta», sanoi vanha palvelija, kasvojensa käydessä kellertävän kalpeiksi, — »se — se, jonka minä näin, ei ollut isäntäni, se on puhdas totuus. Isäntä» — tässä vilkaisi hän varovasti ympärilleen ja hiljensi äänensä kuiskinaksi — »isäntä on pitkä, muhkea mies, kuten kyllä tiedätte, mr Utterson, mutta tämä oli pikemminkin kääpiö». Utterson koetti väitellä vastaan. »Herra Jumala, sir!» huudahti Poole, »luuletteko todellakin, että minä en voi tuntea tohtoria palveltuani häntä ummelleen kaksikymmentä vuotta? — Ettekö usko, että minä tiedän tarkalleen, miten korkealle hänen päänsä yltää tuossa ovesa, jossa olen hänen nähnyt joka ainoa päivä? — E-ei, sir — e-ei, sen minä sanon ja siinä pysyn — — se, jolla oli naamio, ei ollut tohtori — Jumala tietäköön, kuka taikka mikä hän sitten lieneekään, mutta, nähkääs, tohtori se ei ollut; ja minun uskoni on nyt se, että ne ovat ottaneet häneltä hengen.»

»Poole», sanoi Utterson, »jos sinä todellakin väität sitä ja pysyt väitteessäsi, niin on minun velvollisuuteni ottaa selko asiain todellisesta tilasta. Olinpa miten velkapää hyvänsä kunnioittamaan tohtorin toivomuksia ja voinenpa miten vähän hyvänsä selittää tämän kirjeen olemassaoloa, joka kirje näyttää todistavan, että hän todella elää — niin — pidän tosiaankin velvollisuutenani murtaa tuon oven.»

»No, se kuuluu joltakin, mr Utterson!» huudahti palvelija.

»Mutta nyt tulee toinen kysymys», jatkoi juristi. »Ken on sen tekvä?»

»Luonnollisesti te ja minä, sir», kuului peloton vastaus.

»Uljaasti puhuttu, Poole», sanoi juristi, »ja olipa tästä seurauksena mikä hyvänsä, niin pidän minä huolen, ettet sinä tule mitään kärsimään».

»Tuolla luentosalissa on kirves», virkkoi Poole, »ja voimmehan ottaa hiilihangon keittiöstä».

Mr Utterson otti tämän oudon, mutta tarkoituksenmukaisen aseensa kätteensä ja punnitsi sitä. »Ymmärräthän, Poole», sanoi hän sitten katsahtaen ylös, »että me tällä tavoin antaudumme vaaraan?»

»Kyllä sen hyvin ymmärrän, sir», vastasi Poole.

»On siis parasta olla toisiamme kohtaan suoria», jatkoi juristi. »Meillä kummallakin on mielessä enempi kuin mitä puhumme. Puhukaamme nyt asiat selviksi. — Tuo naamioitu henkilö, jonka näit — — tunsitko häntä?»

»Hm — niin, nähkääs, sir, se juoksi niin nopeasti ja oli niin kumarassa, että minä todellakaan en voi vannoa, että tunsin hänet», oli vastaus. »Mutta jos tarkotatte — oliko se mr Hyde — niin, totta tosiaan sir, luulen että hän se oli. — Se oli jotenkin hänen pituisensa, minun ajatukseni mukaan; ja se liikkui samalla sipsuttavalla, nopealla tavalla kuin hän — ja kukapa muu olisi voinut tulla laboratorion ovesta? — mutta siinä ei kuitenkaan ole kaikki. Minä en tiedä, mr Utterson, oletteko milloinkaan tavannut mr Hydeä.»

»Olen, minä puhelin kerran hänen kanssaan.»

»Niin, no sitten kyllä tiedätte, sir, yhtä hyvin kuin me muut, että hänessä oli jotakin eriskummaista — jotakin, joka — — joka sai kuin pois kääntymään — — niin, minä en nyt osaa sanoa mitä tarkotan, sir; sen tunsin kylmänä ja raskaana selkäpiissään asti, niin sanoakseni.»

»Kyllä minä ymmärrän mitä tarkotat.»

»Juuri niin, niin, sir. No — — kun nyt tuo kuvatus, jolla oli naamio, pikemmin marakatin kuin kristityn ihmisen tavoin — se on puhdas totuus, sir — hypähti pakkalaatikolta ylös ja juoksi työhuoneeseen, niin vakuutan teille, sir, että tuntui, kuin olisi jäätä heitetty selkääni. Niin, vaikka tiedänhän, ettei se todista mitään, ei — siksi kirjanoppinut olen minäkin; mutta ihmisellä on tunteensa kuitenkin, mr Utterson, ja niin totta kuin tässä seison, oli se mr Hyde!»

»Ni-niin — —» sanoi juristi. »Pelkäänpä melkein samaa. Pelkään tuolla tuttavuudella olleen juurensa siinä, mikä paha oli, eikä siitä voinut mitään hyvää koituakaan. Niin, totta puhuakseni, uskonpa sinun olevan oikeassa, Poole. Minunkin luullakseni on Harry parka murhattu, ja hänen murhaajansa — Jumala yksin tiennee, mistä syystä — piileilee vielä hänen huoneessaan. No, me kostamme hänelle. Huuda Bradshawia!»

Nuorempi palvelija totteli kutsua hyvin kalpeana ja säikähtäneenä.

»Malttia, Bradshaw!» sanoi juristi. »Tämä epävarmuus tekee meidät kaikki hulluiksi; mutta nyt me teemme Jumalan avulla siitä lopun. Poole ja minä aiomme murtaa työhuoneen oven. Jos, vastoin odotusta, kaikki olisi oikein, otan minä vastatakseni koko jutusta. Mutta siltä varalta, ettei todellakaan kaikki ole oikein taikka että joku pahantekijä koettaisi päästä pakoon takaoven kautta, on sinun ja pojan otettava pari tukevaa nuijaa ja kierrettävä nurkan taakse vartioimaan ovea. Me annamme teille kymmenen minuuttia aikaa ennättääksenne sinne.»

Bradshaw meni, ja Utterson katsoi kelloansa. »Ja nyt, Poole, lähdemme mekin vartiopaikkaamme», sanoi hän, ottaen hiilihangon ja menen pihalle. Pilvi peitti nyt kokonaan kuun, joten ulkona oli pilkkopimeä. Tuuli, joka pääsi vain henkäyksinä tunkeutumaan korkeiden muurien väliin, sai heidän kynttilänsä liekin lekottamaan sinne tänne, kunnes he pääsivät laboratoriorakennuksen seinän suojaan, jonne istuivat hiljaa odottamaan. Lontoo myllersi juhlallisena heidän ympärillään; mutta läheltä ei kuulunut muuta ääntä kuin jonkun ylhäällä työhuoneessa lakkaamatta edestakaisin kävelevän henkilön askelet.

»Tuolla tavoin se kävelee koko päivän, sir», kuiskasi Poole — — »niin, ja puolen yötä lisäksi. Vain silloin, kun joku uusi näyte saapuu apteekista, tulee siellä hetkiseksi hiljaista. Ah, mr Utterson, varmaan paha omatunto se vaivaa ihmistä sillä tavoin! — Minusta tuntuu, kuin olisi noissa askelissa joka ainoassa ihmisverta. Mutta kuunnelkaa, vähän tarkemmin, vähän tarkemmin, sir — — pankaa sydän korviinne, mr Utterson, ja sanokaa minulle suoraan, ovatko ne mielestänne tohtorin askelia?»

Käynti oli kevyttä ja epätasaista, ja siinä oli jotakin omituista keinunutta, vaikka se olikin hidasta. Ei mikään itse asiassa voinut erota enemmän t:ri Jekyllin tavallisista raskaista, narisevista askelista.

Utterson huokasi. »Eikö sieltä milloinkaan kuulu mitään muuta?» kysyi hän.

Poole nyökkäsi.

»Kerran», sanoi hän, »kerran kuulin sen itkevän».

»Itkevän? — Miten niin?» virkkoi juristi, joka tunsu väristyksen kulkevan ruumiissaan.

»Se itki kuin nainen tai niinkuin kadotettu sielu», vastasi palvelija. »Se vaikutti minuun niin, että olisin voinut itsekin itkeä lähdettyäni sieltä.»

Nyt olivat nuo kymmenen minuuttia melkein kuluneet. Poole otti erään olkikasan alta kirveen; kynttilä asetettiin lähimmälle pöydälle, ja he lähestyivät hiljaa ja henkeä pidättäen sitä ovea, jonka takana nuo kärsivälliset jalat yhä edestakaisin ja taas edestakaisin yön hiljaisuudessa vaelsivat.

»Jekyll!» huusi Utterson kovalla äänellä. »Minä pyydän saada tavata sinua». Hän odotti vähän aikaa, mutta minkäänlaista vastausta ei kuulunut.

»Minä varotan sinua», jatkoi hän sitten taas. »Ja sanon sinulle suoraan, että meissä on herännyt epäluuloja, ja minä haluan ja minun täytyy tavata sinua, jollei hyvällä, niin sitten pahalla — jollei myöten, niin vastoin tahtoasi! Jollet suostu avaamaan ovea, niin käytän väkivaltaa.»

»Utterson», sanoi ääni sisältä, »armahda Jumalan tähden!»

»Ah — se ei ollut Jekyllin ääni — se oli Hyden!» huudahti Utterson.

»Ovi rikki, Poole!»

Poole heilautti kirvestä. Lyönti tärisytti rakennusta ja sai punaisen oven liikahtamaan saranoiltaan. Hurja kirkaisu, muistuttava ahdistetun eläimen parahdusta, kuului työhuoneesta.

Vielä kerran kohosi kirves, ja taas tärisivät ovilaudat. Neljä iskua seurasi toinen toistaan, mutta puu

oli lujaa ja työ hyvää, niin että vasta viidennellä lyönnillä lukko särkyi ja murtunut puosa kaatui sisäänpäin matolle.

Aikaansaamansa metelin ja sitä seuranneen syvän, hiljaisuuden säikäyttämänä vetäytyivät piirittäjät vähän syrjään ja tirkistelivät huoneeseen. Siinä oli huone heidän silmänsä edessä rauhallisessa lampunvalossa; takkavalkea hehkui ja ratisi iloisesti pesässä, teekeittiö hyrisi vienoa lauluansa, pari laatikkoa oli avoinna, kirjoituspöydällä olivat paperit kauniissa järjestyksessä, ja aivan tulipesän vieressä oli sirosti katettu pöytä teekalustoineen. Jos ei lasikaappia ja kemiallisia työkaluja olisi ollut, niin olisi huonetta voitu sanoa jokapäiväisimmäksi ja rauhallisimmaksi huoneeksi, mitä sinä yönä voitiin Lontoosta löytää.

Keskellä lattiaa makasi kiemurassa vielä suonenedontapaisesti nytkähtelevä ihmisen ruumis. He lähestyivät varpaisillaan, käänsivät sen selälleen ja näkivät Edward Hyden kasvot.

Hän oli puettuna vaatteisiin, jotka näyttivät liian väljiltä hänelle; puku näytti alunpitäen olevan aiottu tohtorin kokoiselle henkilölle. Kasvojen lihakset osottivat vielä heikkoa elonmerkkiä, mutta henki oli oikeastaan jo paennut; ja pullosta, jota hän puristi kädessään, ja tuosta väkevästä karvasmantelin hajusta, joka täytti ilman, ymmärsi Utterson, että hänen edessään oleva ruumis oli itsemurhaajan ruumis.

»Tulimme liian myöhään», sanoi hän ankarasti. »Myöhästyimme sekä rankaisemasta että pelastamasta. Hyde on kaikkietävän tuomarin edessä. Meillä ei ole muuta tehtävää kuin etsiä isäntäsi maallisia jäännöksiä.»

Verrattomasti suurimman osan rakennuksesta otti luentosali, joka täytti melkein koko alakerroksen ja johon valo tuli ylhäältä. Työhuone täytti yläkerroksen toisen päädyn, ja siitä oli näköala pihalle. Luentosalista johti käytävä takakadulle vievälle ovelle, ja tämä käytävä oli portaiden kautta yhteydessä työhuoneen kanssa. Sitäpaitsi oli talossa pimeitä komeroita ja suuri kellari. Kaikki tutkittiin perinpohjin. Komerot ja konttorit tarvitsivat vain yhden ainoan silmäyksen, sillä ne kaikki olivat tyhjinä ja näyttivät, siitä pölystä päättäen, joka niiden ovista putosi, kun ne avattiin, olleen sellaisina pitkät ajat. Kellari oli täynnä vanhaa romua, suurimmaksi osaksi tohtorin edeltäjän perua, mutta kun he avasivat oven, tulivat he heti vakuutetuiksi tutkimuksen tarpeettomuudesta, sillä alas putosi paksu vanha hämähäkinverkkokuontalo, joka oli vuosikausia ollut sisäänkäytävän sinettinä. Ei missään näkynyt Henry Jekyllin jälkeäkään, ei elävän eikä kuolleen.

Poole kopisteli käytävän kivisiä lattialevjiä. »Hän on saattanut haudata hänet tänne», sanoi hän, kuunnellen kumahtelevaa ääntä.

»Hän on voinut paeta», virkkoi Utterson, menen tutkimaan takakadulle vievää ovea. Se oli lukossa; ja sen vierestä kivilattialta löysivät he ruosteisen avaimen.

»Tämä ei näytä käytetyltä», huomautti juristi.

»Käytetyltä?» vastasi palvelija. »Ettekö näe, sir, että se on rikkimurrettu? — Näyttää melkein siltä, että joku on polkenut sitä.»

»Niinpä niin, totta tosiaan», sanoi Utterson. »Ja murrospaikat ovat myöskin ruosteiset.»

Molemmat miehet katsoivat hämmästyneinä toisiinsa.

»Tämä menee yli minun ymmärrykseni», sanoi juristi. »Mennään takaisin työhuoneeseen.»

He kulkivat hiljaa portaita ylös ja alkoivat, luoden tuontuostakin pelokkaan syrjäkatseen ruumiiseen, tarkasti tutkia työhuoneen sisältöä. Eräällä pöydällä näkyi jälkiä siitä, että siinä oli toimitettu jotakin kemiallista koetta. Jotakin valkoista suolaa oli eri paikoissa pöydällä olevilla lautasilla, ja kaikki näytti olevan valmiina jotakin koetta varten, jonka suorittamisessa miesparka oli tullut keskeytetyksi.

»Juuri tuota jauhetta minun alituisen täytyi juosta hakemassa», sanoi Poole. Hänen puhuessaan alkoi teekeittiö kiehua pihistä kimeällä äänellä.

Tämä vei heidät kummatkin uunin luo, mihin oli siirretty hauska nojatuoli ja missä teetarpeet olivat valmiina — sokerikin oli jo kupissa. Eräällä viereisellä hyllyllä oli muutamia kirjoja; yksi kirja oli avattuna teekupin vieressä. Utterson vilkaisi sitä ja huomasi hämmästykseseen sen olevan erään uskonnollisen teoksen, johon Jekyll oli aina ollut hyvin mieltynyt, reunat ahdettuina täyteen liikuttavia muistiinpanoja, jotka käsialasta päättäen saattoivat olla vain tohtorin itsensä kirjottamia.

Sen jälkeen tulivat he miehenkorkuisen peilin luo, johon katsominen heissä väkisinkin synnytti kammaa. Mutta se oli käännetty niin, että se näytti heille vain punaisen tulenvalon katosta, liekkien moninkertaiset varjokuvat lasikaapin ruuduista sekä heidän omat kalpeat ja pelästyneet kasvonsa, jotka

kumartuivat katsomaan niitä.

»Tämä peili se on nähnyt monta outoa asiaa, sir», lausui Poole kuiskaamalla.

»Ja tuskinpa sittenkään mitään, joka olisi sitä itseään oudompi», vastasi juristi samassa äänilajissa. »Sillä mitä teki Jekyll» — häntä puistatti ja hän vaikenä mainitessaan ystävän nimen, mutta tointui pian tästä heikkoudesta — »mitä varten se oikeastaan oli Jekyllillä täällä?» jatkoi hän.

»Niin, sanokaas muuta!» virkahti Poole.

Sitten he lähtivät tutkimaan kirjutuspöytää. Hyvin järjestettyjen paperien päällimmäisenä oli siinä suuri sinetillä varustettu, mr Uttersonille osotettu kirjekuori. Juristi avasi sen ja siitä putosi useampia erilaisia papereita maahan. Näistä ensimmäisen huomattiin olevan testamentin, jonka sanamuoto oli aivan sama kuin sen, jonka hän kuusi kuukautta sitten oli antanut takaisin tohtorille. Mutta Edward Hyden nimen sijasta luki juristi siinä nyt, sanomattomaksi hämmästykseseen, nimen Gabriel John Utterson.

Hän katsoi Pooleen, sitten paperiin ja vihdoinkin kuolleeseen pahantekijään, joka makasi suorana matolla.

»Pääni menee pyörälle», sanoi hän. »Hän on ollut sisäänsulkeutuneena useampia päiviä; hänellä ei ollut mitään syytä pitää minusta; hänen on täytynyt olla raivosta mielettömänä sen vuoksi, että joutui perinnöttömäksi — ja sittenkään ei hän ole hävittänyt tätä testamenttia!»

Hän otti lattialta seuraavan paperin. Se oli lyhyt kirje, kirjoitettu tohtorin tunnetulla käsialalla ja varustettu päivämäärällä.

»Poole!» huudahti hämmästyneenä lakimies, »hän on ollut elävänä tässä huoneessa vielä tänä päivänä. Niin lyhyessä ajassa ei häntä ole voitu piilottaa — hänen täytyy elää vielä, hänen on täytynyt paeta. Mutta minkä vuoksi hän olisi paennut — ja minne? — Ja jos niin on, niin miten voimme antaa ilmi tämän itsemurhan? — — — Meidän on oltava hyvin varovaisia. Minä pelkään, minä pelkään, että me muuten tulemme kietoneeksi isäntäparkasi hyvin vaikeaan ja ikävään juttuun.»

»Miksi ette lue mitä tuossa paperissa on kirjoitettuna, sir», kysyi Poole.

»Minua pelottaa lukea sitä», vastasi juristi puolikovaa ja hyvin totisena. »Suokoon Jumala, ettei siihen olisi syytä!»

Sitten hän asetti paperin likemmä kynttilää ja luki seuraavaa:

»Rakas Utterson — kun tämä joutuu käsiisi, olen minä kadonnut, asianhaarojen pakosta, joita en ole ollut tarpeeksi tarkkanäköinen odottamaan. Mutta tuntoni ja kaikki asianhaarat nykyisessä kuvaamattomassa tilassani viittaavat minulle, että lopun täytyy olla lähellä. Mene siis ja lue ensiksi se kertomus, jonka Lanyon sanoi jättävänsä sinun talletettavaksesi; ja jos sitten haluaisit tietää enemmän, niin lue myöskin se tunnustus, jonka on antanut sinun halpa ja onneton ystäväsi

Henry Jekyll.»

»Oliko kuoressa muuta paperia?» kysyi Utterson.

»Oli, sir, tässä se on», vastasi Poole ottaen lattialta ja antaen hänelle melkoisen käärön, joka oli suljettu useilla sineteillä.

Lakimies pisti sen taskuunsa.

»Älä puhu mitään näistä papereista, Poole», sanoi hän. »Olipa isäntäparkasi kuollut taikka paennut, niin on meidän velvollisuutemme suojata hänen hyvää nimeään. On jo myöhä; minun on lähdettävä kotiin ja luettava nämä asiakirjat hiljaisuudessa; mutta minä palaan takaisin parin tunnin kuluttua ja silloin kutsutamme poliisin.»

He läksivät huoneesta ja lukitsivat luentuhuoneen oven mennessään. Pelon vallassa olevien palvelijain ollessa yhä koolla eteishuoneen takkavalkean ympärillä vaelsi Utterson kotiinsa voidakseen hiljaisuudessa lukea ne paperit, jotka tulivat selittämään salaisuuden.

T:ri Lanyonin kertomus.

— Tammikuun yhdeksäntenä päivänä, se on neljä päivää sitten, sain iltapostissa vakuutetun kirjeen, jonka kotelokirjotuksesta heti tunsin vanhan koulu- ja virkatoverini Henry Jekyllin käsialan. Tämä oudostutti minua aika lailla, sillä tapanamme ei ollut vaihtaa kirjeitä; sitäpaitsi olin tavannut hänet, jopa ollut illallisella hänen luonaan edellisenä iltana, enkä voinut käsittää, mitä niin ihmeen tärkeää asiaa hänellä saattoi olla minulle, että kirje tarvitsi vakuuttamista. Kirjeen sisällys lisäsi kuitenkin hämmästyksiäni, sillä se kuului näin:

»Paras Lanyon — sinä olet vanhimpia ystäviäni, ja vaikka meillä on ollut muutamissa tieteellisissä kysymyksissä eri mielipide, niin en minä puolestani kuitenkaan ole tuntenut mieltymykseni sinua kohtaan vähenevän. Ei ole sitä päivää ollut, etten olisi uhrannut omaisuuttani taikka oikeaa kättäni auttaakseni sinua, jos olisit sanonut: Jekyll, minun henkeni, kunniani, järkeni riippuvat sinusta! — — —

»Lanyon, *minun* henkeni, *minun* kunniani, *minun* järkeni riippuvat sinusta. Jos et täytä pyyntöäni tänä iltana, niin olen auttamattomasti hukassa. Tämän esipuheen jälkeen saatat ehkä arvella, että se on jokin vaikea tehtävä, jota sinulta pyydän. Päätä itse.

»Minä pyydän sinua siirtämään kaikki muut tämän illan tehtäväsi toiseen aikaan — niin, vaikkapa sinua olisi kutsuttu keisarin sairastuvuuteen ääreen; — ottamaan vuokra-ajurin, jolleivät omat vaunusi sattuisi jo seisomaan valjastettuina oven edessä — ja tämä kirje kädessäsi, voidaksesi täsmälleen seurata sen ohjeita, heti lähtemään minun asuntooni. Poole, vanha palvelijani, on jo saanut tarpeelliset käskyt; sinä tapaavat hänet odottamassa tuloasi lukkoseppä kumppalinaan. Sen jälkeen annat sinä murtaa työhuoneeni oven auki; sinun on mentävä sinne yksin, avattava vasemmalla sivulla oleva lasikaappi, joka on merkitty E-kirjaimella; jos ovi on lukossa, niin on sinun käskettävä murtamaan se auki; sitten on sinun vedettävä ulos, *sisältöä lainkaan pöyhimättä*, neljäs laatikko ylhäältä, taikka — mikä on juuri sama — kolmas laatikko. Kauheassa sieluntuskassa, jossa olen, hirvittää minua jo pelkkä ajatuskin, että näissä nyt antamissani ohjeissa saattaisi olla joku erehdys. Mutta jos minä jollakin tavoin erehtyisin, niin täytyy sinun tuntea laatikko oikeaksi sen sisällöstä: *erilaisia jauheita*; yksi *pullo* ja yksi *muistiinpanokirja*.

»Koko tämän laatikon, sellaisena kuin sen tapaavat, pyydän viemään mukanasasi kotiisi Cavendish Squarelle.

»Siinä on toinen puoli sinulta pyytämäni palvelusta. Nyt tulee toinen.

»Jos lähdet matkaan heti tämän kirjeen saatuasi, täytyy sinun olla jälleen kotonasi jo aikoja ennen puoliyötä; mutta minä annan sinulle kuitenkin aikaa puoliyöhön asti, osaksi sen vuoksi, että odottamattomia esteitä saattaa aina ilmaantua, ja osaksi sen vuoksi, että aika, jolloin palvelusväkesi voi otaksua jo nukkuvan, on edullisempi siihen nähden, mitä vielä on toimittamatta.

»Puoliyön aikaan pyydän siis sinua olemaan yksinäsi vastaanottohuoneessasi, omin käsin päästämään sisään henkilön, joka silloin esiintyy luonasi minun nimissäni, sekä tälle henkilölle antamaan asunnostani noutamasi laatikon.

»Kun olet tehnyt tämän, niin olet myöskin täyttänyt ystäväpalveluksesi sekä ansainnut ikuisen kiitollisuuteni. Jos vaatisit lähempää selitystä — ja sinullahan on siihen oikeus — niin tarvitaan vain muutama hetkinen tullaksesi vakuutetuksi, että kaikella tällä hankkeella on minuun nähden mitä suurin merkitys ja että sinä, laiminlyömällä yhden ainoankaan antamani ohjeen — miten mitättömältä se sitten näyttäneekin — hankit omalletunnollesi kuolemani taikka järkeni menettämisen.

»Vaikka tuskin luulen, että sinä voit vastustaa tätä vanhaan ystävyttemme vetoamistani, jähmettyä kuitenkin sydämeni ja käteni vapisee jo ajatellessanikin sellaista mahdollisuutta. Ajattele minua, Lanyon, tällä hetkellä vieraassa ympäristössä, sysimustan epätoivon ahdistamana, jota epätoivoa ei mikään mielikuvitus voi karkottaa — ja kuitenkin täysin tietoisena siitä, että jos sinä vain tahdot minulle tämän palveluksen tehdä, niin ovat kaikki huoleni ja murheeni yhdessä hetkessä poispyyhkäistyt, kuin ei niitä olisi ollutkaan. Auta minua, rakas Lanyon, ja pelasta

ystäväsi H. J.

»P. S. Olin jo sulkenut tämän, kun uusi pelko valtasi minut. Olisihan mahdollista, että sinä jonkun sattuman kautta et saisikaan tätä kirjettä ennenkuin huomisaamuna. Siinä tapauksessa, rakas Lanyon, toimita asiani mihin aikaan päivästä sinulle parhaiten sopii ja varro vielä kerran lähettiäni puolenyön aikaan. Mahdollisesti on se silloin jo liian myöhäistä; ja jollei kukaan sinä iltana tule, niin voit olla melkein varma siitä, ettet enää milloinkaan näe

Henry Jekylliä.»

Lukiessani tätä kirjettä olin ihan vakuutettu, että virkaveliparkani oli tullut mielipuoleksi. Mutta niin kauan kuin tätä ei oltu toteennäytetty, tunsin olevani velvollinen täyttämään hänen pyyntönsä. Kuta

vähemmin ymmärsin tätä mielenpurkausta, sitä vähemmin voin punnita sen arvoa — ja rukousta, joka on esitetty sellaisin sanoin kuin tämä, tuskin voi olla ottamatta varteen, ottamatta samalla kannettavakseen vakavaluontoista edesvastuuta. Minä nousin siis heti pöydästä, otin vuokra-ajurin ja käskin ajamaan suoraan Jekyllin asunnolle. Hänen vanha palvelijansa odotti minua; hän oli samassa postissa saanut vakuutetun kirjeen, joka sisälsi tarpeelliset ohjeet, ja hän oli lähettänyt heti noutamaan lukko- ja puuseppää. Molemmat käsityöläiset saapuivat puhellessamme, ja me läksimme kaikki vanhaan t:ri Denmanin leikkaussaliin, josta, kuten tiedät, tullaan Jekyllin työhuoneeseen. Ovi oli hyvin vahva, lukko tavattoman luja; puuseppä sanoi, että siinä olisi paljon vaivaa ja että siitä koituisi melkoinen vahinko, jos ovi täytyisi avata murtamalla, ja lukkoseppä oli melkein joutua neuvottomaksi. Viimemainittu oli kuitenkin hyvin kätevä mies, ja tehtyään kaksi tuntia kovasti työtä onnistuikin hänen todella saada ovi auki. E-kirjaimella merkitty lasikaappi ei ollut lukossa. Minä otin siitä ulos kirjeessä mainitun laatikon, annoin täyttää sen oljilla ja kääriä vaatteeseen ja palasin sitten Cavendish Squarelle.

Täällä tutkin sen sisällystä. Pulverit oli järjestetty laatikkoon siroasti, mutta ei kuitenkaan tottuneen apteekkarin kädellä; luultavaa oli siis, että Jekyll itse oli ne valmistanut. Avatessani muutaman paperin löysin, kuten minusta näytti, tavallisen kristallimaisen suolan, valkeavärisen. Pullo oli puolillaan jotakin veripunaista, voimakashajuista liuosta — minusta näytti se sisältävän sekä fosforia että eetteriä; mitä sen muut aineosat olivat, sitä en ilman lähempää analyysiä voinut arvata. Kirja oli tavallinen muistiinpanokirja, ja siinä tuskin oli muuta kuin tavaton joukko päivämääriä. Nämä näyttivät olevan useiden vuosien takaisilta ajoilta, mutta tein havainnon, että ne kokonaan päättyivät aikaan noin vuosi sitten. Jokunen lyhyt huomautus oli tuontuostakin liitetty näihin päivämääriin, tavallisesti vain sanat: »kaksinkertainen annos», jotka esiintyivät noin kuusi kertaa jokaista sataa päivämäärää kohti; ja kerran luettelon alussa ja useampien huutomerkkien seuraamana tulla töksähti huomautus: »kokonaan epäonnistunut!!!!»

Kaikki tämä kiihotti totta tosiaan uteliaisuuttani, mutta selitti sangen vähän. Tässä oli jollakin luoksella täytetty pullo, joitakin suolapitoisia pulvereita sekä sarja muistiinpanoja kokeista, joilla, samoin kuin useimmilla Jekyllin tekemillä, ei ollut mitään käytännöllistä tulosta. Millähän tavoin voisi näiden esineiden luonani-olemisella olla yhteyttä liiaksi kiihottuneen virkaveliparkani kunnian, järjen taikka hengen kanssa? — Ja jos kerran hänen lähettinsä voi noutaa nämä kalut minulta, niin miksi ei hän voinut yhtä hyvin noutaa niitä Jekyllin omasta asunnosta? — Ja ennen kaikkea minkävuoksi oli minun otettava tämä lähetti vastaan niin kovin salaperäisellä tavalla? — Kuta enemmän punnitsin asiaa, sitä vakuutetummaksi tulin, että olin joutunut tekemisiin aivovian kanssa; ja vaikka päästinkin palvelijani levolle, niin pistin panoksen vanhaan revolveriini pystyäkseen puolustautumaan, jos se olisi tarpeen.

Kello oli tuskin lyönyt kaksitoista kirkontornissa, kun ovijohto hiljaa naputti. Minä menin itse avaamaan ja huomasin erään pienikasvuisen, kyyryisen miehen seisovan porrastalon takana.

»Tohtori Jekyllin lähettikö se on?» kysyin.

Hän teki myöntävän liikkeen, ja kun minä pyysin häntä tulemaan sisään, loi hän ensiksi tutkivan ja hätäntyneen silmäyksen taaksensa pimeälle torille. Jonkun matkan päässä näkyi poliisikonstaapeli, joka lähestyi valaisten tietänsä taskulyhdyllä; minusta näytti, kuin olisi merkillinen vieraani vavahtanut nähdessään hänet ja kiiruhtanut nopeammin sisälle.

Tunnustan, että kaikki tämä teki vastenmielisen vaikutuksen minuun, ja seurattessani häntä valoisaan vastaanottohuoneeseeni pidin käteni revolverissa.

Nyt vasta saatoin nähdä hänet oikein. Niin paljon oli ainakin varmaa, etten ollut nähnyt häntä koskaan ennen. Hän oli, kuten sanoin, pienikokoinen; minua hämmästytti vielä hänen tavattoman epämiellyttävä ja tympäisevä katsantonsa, hänen ponneton ja lihakseton ruumiinrakenteensa sekä — eikä vähimmin — se outo vaikutus, jonka hänen läsnäolonsa teki minuun. Se vivahti alkavaan kangistumiseen, jota seurasi valtimon huomattava heikentyminen. Silloin en kiinnittänyt siihen kovinkaan paljon huomiota, arvelin sen johtuvan vain sairaalloisesta persoonallisesta vastenmielisyydestä, vaikkakin oireen terävyys ihmetytti minua; mutta sittemmin on minulla ollut syytä olettaa, että syy oli paljoa syvemmällä ja että sillä oli jalompi juuri kuin vain pelkkä viha.

Tämä vieras, joka siis ensimmäisestä hetkestä asti teki sellaisen vaikutuksen minuun, jota voin kuvata vain vastenmielisyyden sekottamaksi uteliaisuudeksi, oli sitäpaitsi puettuna tavalla, joka olisi tehnyt jokaisen tavallisen ihmisen naurettavaksi. Hänen vaatteensa olivat tosin kalliit ja hyvin tehdyt, mutta joka suhteessa liian väljät hänelle; housut olivat riipuksissa ja lahkeet ylöskäärityinä, jotta voisi kävellä, hänen takkinsa vyötäinen oli lantioita paljon alempana, ja kaulus reuhotti olkapäillä. Mutta merkillistä kyllä, minua ei sittenkään tuntunut yhtään naurattavan. Pikemminkin sanoisin, että kuten koko tämän olennon esiintymisessä oli jotakin epäsäännöllistä ja luonnotonta — jotakin kauhean tympäisevää, ällistytävää, järkyttävää — niin tuntui tämä omituinen epäsuhte sopivan kaiken muun kanssa yhteen ja muodostavan osan siitä sekä lisäävän uteliaisuuttani miehen luonteeseen, sukuun ja

elintapoihin nähden.

Vaikka näiden huomioiden ja havaintojen kirjottaminen onkin vienyt aikaa, tarvitsin minä vain muutamia sekunteja niiden tekemiseen. Vieraani tuntui olevan synkän levottomuuden vallassa.

»Onko teillä se?» virkkoi hän. »Onko teillä se?» Ja niin suuri oli hänen hermostunut maltittomuutensa, että hän laske kätensä minun käsivarrelleni ja yritti ravistaa minua.

Minä työnsin hänet luotani, tuntien ihmeellisen jäätävän väreen käyvän koko ruumiini läpi hänen koskiessaan.

»No no», sanoin minä, »unhotatte, hyvä herra, että minulla ei ole vielä kunniaa tuntea teitä. Olkaa hyvä ja istukaa.»

Esimerkin vuoksi istuuduin itse ensin ja koetin saada tavallisen esiintymistapani sairaita vastaanottaessa, niin paljon kuin omituiset olosuhteet ja vieraani minussa herättämä voittamaton kauhu sallivat.

»Anteeksi, herra tohtori», sanoi hän kohteliaasti. »Olette aivan oikeassa, maltin puute sai minut unhottamaan hetkeksi kohteliaisuuden vaatimukset. Minä tulen virkaveljenne, t:ri Henry Jekyllin luota, tärkeän asian vuoksi, ja luulin» — hän vaikenä ja vei käden kurkkuunsa; minä huomasin, että hän näennäisestä levollisuudestaan huolimatta koetti taistella mielenjärkkymiskohtausta vastaan. — »Luulin — — että eräs laatikko —»

Minä näin hyväksi osottaa sääliä hänen hätäänsä sekä — tunnustan sen — myöskin omaa kiihtyvää uteliaisuuttani kohtaan.

»Tuossa se on», sanoin minä, osottaen laatikkoa, joka oli vaatteeseen käärittynä kirjoituspöydän takana lattialla. Hän syöksähti sinnepäin, mutta pysähtyi taas ja pani käden sydämelleen. Minä kuulin hänen hampaittensa louskahtavan, kun leuat suonenedontapaisesti löivät toisiansa vastaan, ja hänen kasvonsa tulivat niin kalmankalpeiksi, että aloin pelätä sekä hänen henkeään että järkeään.

»Rauhottukaa!» sanoin minä.

Hän katsoi minuun kaameasti hymyillen ja riuhtaisi epätoivon vimalla pois kääreen. Saatuaan nähdä laatikon sisällön päästi hän niin syvän helpotuksen huokauksen, taikka pikemmin nyyhkytyksen, että minä istuin hämmästyksestä kivettyneenä.

Hetkinen tämän jälkeen kysyi hän äänellä, joka jo oli päässyt entiseen vakavuuteensa: »Onko teillä astelasia?»

Minä nousin väkinäisesti ylös ja annoin hänelle mitä hän pyysi.

Hän kiitti minua ystävällisesti nyökäten, mittasi jonkun määrän punaista liuosta sekä sekotti siihen yhden pulverin. Neste, joka alussa oli punertavaa, vaaleni sen mukaan kuin kristalli sulii, kuohui niin, että sen kuuli, ja siitä lähti hieno savu. Äkkiä lakkasi sihinä ja väri muuttui tummansinertäväksi, vaaleten sitten taas hitaasti vesivihreäksi väriksi. Vieraani, joka oli tarkoin seurannut näitä vaihdoksia, hymyili, pani lasin kädestään pöydälle ja kääntyi sitten minuun tutkivin katsein.

»Ja nyt», sanoi hän, »seuraa kaikki muu. Tahdotteko seurata neuvoani? Annatteko minun ottaa tämän lasin käteeni ja lähteä luotanne ilman enempiä tiedusteluja? Vai onko uteliaisuus saanut liian suuren vallan teissä? — Ajatelkaa ennenkuin vastaatte, sillä tapahtumaan tulee niinkuin käskette. Teistä itsestänne riippuu, jätäkö teidät sellaisena kuin tähän asti olette ollut, ei rikkaampana eikä viisaampana, jollei tietoisuutta, että on auttanut hätään joutunutta kanssaihmistä, voida katsoa voitoksi. Mutta jos haluatte, lupaan minä avata teille uuden tietämis- ja tutkimisalan ja uuden tien maineeseen ja valtaan — nyt, heti paikalla, tässä huoneessa; ja teidän näköänne on häikäisevä ihmetyö, joka voisi horjuttaa itse saatanankin uskoa.»

»Te laskettelette arvotuksia», sanoin minä levollisuudella, jota en likimainkaan tuntenut, — »eikä teitä kummastuttane, jos en kiinnitä suurtakaan huomiota kuvitteluihinne. Mutta — minä olen mennyt jo liian kauas ollakseni nyt enää tahtomatta nähdä kaiken tämän loppua.»

»Hyvä», sanoi vieras. »Lanyon, muista valojasi: se, mikä nyt tulee, on ammattiveljien keskinen salaisuus. Ja nyt — — sinä, joka niin kauan olet ollut kytkettynä mitä ahtaimpiin ja aineellisimpiin katsantotapoihin, sinä, joka olet kieltänyt transcendenttisen lääkkeen olemassaolon ja voiman, sinä, joka olet aina pilkannut niitä, jotka pyrkivät korkeammalle kuin sinä itse — näe nyt, katso!!»

Hän vei lasin huulilleen ja tyhjensi sen yhdellä henkäyksellä. Sitten hän huudahti, horjui, tarttui pöytänsä ja piti siitä lujasti kiinni, tuijottaen nurinkääntynein silmin ja lähettäen avoimin suin; ja

katsoessani häntä olin minä näkevinäni muutoksen — hän näytti turpoavan — hänen kasvonsa kävivät mustiksi ja piirteensä näyttivät hetken ajan kuin sulavan ja muuttuvan — ja hiukan sen jälkeen minä hypähdin ylös ja peräydyin juoksujalassa seinään päin, käsivarret koholla, suojellakseni itseäni tältä hirvittävältä ihmeeltä, sieluni järkkyyessä pohjiaan myöten sanoin kuvaamattomasta kauhusta.

»Oi Jumala!» huusin minä, — »oi Jumala!» — kerta toisen perään. Sillä tuossa edessäni — kalpeana ja säikähtäneen näköisenä, puolipökerryksissä ja haparoiden käsillään kuin ihminen, joka juuri on herännyt valekuolemasta — siinä oli Henry Jekyll!

Mitä hän uskoi minulle sen tunnin kuluessa, joka nyt seurasi, sitä en saata panna paperille. Minä näin nähtäväni ja kuulin kuultavani; — ja sittenkin kysyn nyt, kun tämä näky on kadonnut, tokko sitä todellakaan uskon — enkä voi siihen vastata. Olemukseni on kärsinyt perinpohjaisen haaksirikon; uni on hylännyt minut; sanomaton kauhu ahdistaa minua jok'ainoana päivän ja yön hetkenä. Minä tunnen, että päiväni ovat lasketut; en voi enää toipua tästä iskusta — minä kuolen, ja kuolen epäillen oman sieluni todistusta.

Mitä siihen sysimustaan siveelliseen rappiotilaan tulee, jonka tämä ihminen, tuskan kyynelet silmissä, minulle paljasti, niin en voi edes muistella sitä ilman kauhumieltä. Minä mainitsen vain yhden ainoan seikan, Utterson, ja tämä ainoa on riittävä, jos vain todellakin voit sen uskoa. Se olento, joka tuona yönä hiipi luokseni, oli Jekyllin oman tunnustuksen mukaan tunnettu nimellä Hyde ja etsitty maan kaikista sopukoista Carewin murhaajana.

Hastie Lanyon.

T:ri Jekyllin oma kertomus.

Minä synnyin suuren omaisuuden perijäksi. Olin lahjakas, työteliäs, kunnianhimoinen ja ahnehdin viisaiden ja etevien kansalaisteni nauttimaan kunnioitusta, joten siis, kuten saattaisi olettaa, minulla oli kelpo lailla kunniaakaan tulevaisuuden edellytyksiä. Suurin vikani oli jonkinlainen tulinen hilpeys ja huvittelunhalu, jotka yhdessä olisivat monelle muulle tuottaneet onnea, mutta jotka eivät olleet sopusoinnussa ylpeän haluni kanssa pitää pääni korkealla ja näyttää kanssaihmisteni silmissä vakavalta ja säntilliseltä mieheltä. Seurauksena oli, että peitin huvitukseni ja että mieheksi vartuttuani jo kauan olin viettänyt omituista kaksoiselämää, joka oli lyönyt syvän leiman koko kehitykseeni. Moni muu olisi kenties ylpeillytkin niillä epäsäännöllisyyksillä, joihin minä tein itseni vikapääksi; mutta niin korkealla oli se kunnianhimon päämaali, jota tavoittelin, että melkein sairaalloisella häveliäisyydellä salasin kaiken, mikä jollakin tavoin saattoi halventaa minua muiden silmissä. Pikemminkin itserakkaus ja väärä ylpeys ne siis alusta asti tekivät minusta sellaisen, miksi olen tullut, ja kaivoivat sen syvän kuilun, joka minussa suuremmassa määrässä kuin useimmissa muissa ihmisissä erotti pahat ja hyvät taipumukset, mitkä yhdessä muodostavat ihmisen kaksoisluonteen. Tämä sai minut syvästi ja herkeämättä miettimään elämän julmaa lakia, joka on uskonnon lähtökohta ja alkuperä ja kaiken kärsimyksen lähde. Mikään ulkokullattu en ollut; niin hyvin hyvässä kuin pahassakin menettelin aina täysin sopusointuisesti luonteeni kanssa ja sen taipumusten mukaan; minä olin yhtä suora itseäni kohtaan irtautuessani kaikista siteistä ja antautuessani häpeällisiin nautintoihin kuin käyttäessäni aikani ja kykyäni julkisesti kaikkien nähden valistusharrastuksiin ja toisten palvelukseen hädän ja kurjuuden lieventämisellä.

Tieteellisissä tutkimuksissani satuin joutumaan erälle alueelle, mistä sain uutta valoa tuohon mystilliseen ristiriitaan, josta minulla oli niin tuskallinen tietoisuus. Joka päivä ja tietoisuuteni kummastakin pääpisteestä, siveellisestä ja järjellisestä, lähenin yhä enemmän ja enemmän totuutta, jonka osittainen selvillesaaminen on tuottanut minulle nykyisen haaksirikonni, — sitä totuutta, että ihminen itse asiassa ei ole yksi olento, vaan kaksi olentoa. Sanon kaksi, sillä oma kokemukseni ei ole vienyt minua tätä kauemmaksi. Muut tulevat varmaankin seuraamaan minun jälkiäni ja ennättämään pitemmälle kuin minä; ja voinpa arvata, että sen, mitä me sanomme ihmiseksi, saatetaan kerran huomata olevan vain ulkokuori, se yhteiskunta-käsite, jonka alle moninaiset, keskenään sotaiset, erilaatuiset ja toisistaan riippumattomat olennot ovat yhtyneet. Elämäni laatu vei minut ehdottomasti vain yhteen määrättyyn suuntaan. Omassa itsessäni ja siveellisessä tietoisuudessani opin ensiksi näkemään ihmisen alkuperäisen ja syvän dualismin; minä näin kahden luonnon taistelevan herruudesta itsessäni, ja jollei voitu sanoa, olinko minä toinen taikka toinen niistä, niin oli siihen syynä vain se, että oikeastaan olin kumpikin. Jo varemmin, aikoja ennen kuin olin tieteellisissä tutkimuksissani ennättänyt niin pitkälle, että olisin edes aavistanut sellaisen ihmeen mahdollisuutta, oli minusta hupaista kuvitella näiden elementtien erottamista. Jos vain voitaisiin, ajattelin, nämä keskenään taistelevat ja yhdistämättömät luonteet kumpikin sijottaa niiden olemusta vastaavaan identtisytyteen, niin elämästä häviäisi tuotapikaa kaikki, mikä tekee sen sietämättömäksi. Väärintekijä voisi silloin kulkea tietänsä vapautuneena kaksoisveljensä omantunnontuskista ja saavuttamattoman päämaalin tavoittelusta, ja

oikeamielinen voisi levollisena ja vahvana vaeltaa rataansa valoa kohti, tehden hyvää ja nauttien siitä iloa, tarvitsematta tuntea kaksoistoverinsa menettelyistä ja kärsimyksistä aiheutuvaa häpeää ja katumusta. Ihmiskunnan kirouksena oli se, että nämä sotaa käyvät olennot olivat yhteensidotut — että näiden vihamielisten kaksoissisarusten täytyi ikuisesti taistella olemassaolostaan tietoisuuden äidinkohdussa. Miten voitaisiin ne toisistaan erottaa? —

Näin pitkälle olin päässyt järkeilyn tiellä, kun sivuvalo alkoi virrata aineeseen laboratorion pöydältä. Minä sain nähdä selvemmin kuin koskaan ennen alastoman todellisuuden, tuon niin lujalta näyttävän kuoren, jossa vaellamme maan päällä, ja sen usvamaisen ohuuden. Minä huomasin, että voitiin todellakin saada aineita, tarpeeksi voimakkaita ravistamaan ja puhaltamaan pois tämän lihallisen kuoren, niinkuin tuuli ravistaa teltan esiverhoa. Kahdesta hyvästä syystä en tahdo tässä lähemmin kosketella tätä tunnustukseni tieteellistä puolta. Ensiksi sen vuoksi, että katkera kokemus on opettanut minulle, että elämäntaakkamme ja kirouksemme on pantu ikiajoiksi ihmisen hartioille ja että se hetken ajaksi poisheitettynä palaa uudessa ja hirveämmässä muodossa ja ruhjovammalla voimalla; — ja toiseksi sen vuoksi, että — kuten kertomukseni kaikesta huolimatta liiankin selvästi osottaa — minun keksintöni olivat epätäydelliset. Olkoon siinä kylliksi, kun sanon, että minä en ainoastaan ilmeisesti kokenut, että se, mitä sanon ruumiikseni, oli vain eräiden niiden voimien heijastusta, niiden näkyvä säde, jotka muodostavat olemukseni, vaan että minun myöskin onnistui saada aikaan lääkeeseos, joka heikensi näitä voimia, riisti niiltä ylivalan sekä kehitti uuden vartalon ja kasvot, jotka itse asiassa olivat yhtä omiani kuin toisetkin, vaikka ne vain olivat olentoni alemman elementin ilmenemismuoto ja sen paljas tuntomerkki.

Minä olin kauan kahden vaiheella, ennenkuin uskalsin ottaa teoriani pätevyuden kokeilun alaiseksi. Tiesinhän, että kysymyksessä oli henki. Tuo lääke, joka sillä tavoin saattoi vallita ja horjuttaa itse identtisyteni perusteita, voisi luonnollisesti myöskin pienimmästäkin varomattomuudesta kokeen hetkellä kokonaan ryöstää ja tehdä olemattomaksi sen ruumismajan, jonka toivoisin sen avulla muuttuvan toiseksi. Mutta kiusaus tehdä niin ihmeellinen ja mullistava keksintö oli liian voimakas ja voitti vihdoin epäröimiseni. Minä olin jo aikoja sitten valmistanut liuoksen, jota tulisin käyttämään; nyt ostin suurehkon määrän eräänlaista suolaa, jonka aikaisemmasta kokeesta tiesin olevan ainoan aineen, mitä siitä vielä puuttui; ja myöhään eräänä onnettomana iltana sekotin minä aineosat, näin niiden kiehuvan ja sihisevän lasissa, ja tyhjensin sitten rohkeasti maljan.

Tuokiossa tunsin raatelevaa tuskaa jäsenissäni, kuolettavaa yökötystä ja sielullista kauhua sellaista, jota saadaan kokea vain syntymän taikka kuoleman hetkellä. Sitten helpotti kipu nopeasti ja minä heräsin ankarasta taudista. Tunteissani oli jotain ihmeellistä, jotain kuvaamatonta uutta ja juuri sen takia uskomattoman suloista. Tunsin olevani nuorempi, köykäisempi, onnellisempi. Sitäpaitsi oli minulla ihmeellisen suruttomuuden tunne; hyökyvä järjestyksettömäin, synnillisten kuvien virta täytti mielikuvitukseni; minä tunsin olevani irti kaikista velvollisuuksista, ja sieluuni valahti tähän asti tuntematon, mutta ei viaton rajattoman vapauden esimakua. Minä tunsin, jo tämän uuden elämän ensi henkäyksessä, olevani pahempi kuin olin ollut, tuhat kertaa pahempi, kaikkien alkuperäisten alhaisten viettieni orja; mutta tämä ajatus päihdytti ja voimistutti minua tällä hetkellä kuin viini. Minä suoristin käsivarteni, riemuiten näistä ihmeellisistä tunnelmista — ja silloin huomasin äkkiä, että ruumiini koko oli melkolailla pienentynyt.

Siihen aikaan ei työhuoneessani ollut peiliä; se, joka nyt on kirjotuspöytäni vieressä, on tuotu jälkeempäin juuri havaintojen tekemistä varten näiden muutosten suhteen. Yö oli sillävälän melkein vaihtunut päiväksi; aamun musta pimeys valmistihe synnyttämään päivän — kotiväkeni nukkui heräämisen edellä käyvää sikeää unta, ja minä päätin, toivon ja riemun täyttämänä kun olin, uskaltaa uudessa olennessani makuuhuoneeseeni asti. Menin pihan poikki, missä tähdet, niin tuntui minusta, loivat ihmettelevän katseensa ensimmäiseen senlaatuiseen olentoon, jonka niiden iäti valpas silmä on nähnyt sitten maailman alkamisen; hiivin käytävien läpi, vieraana omassa kodissani; ja hiljaisessa makuuhuoneessani näin ensi kerran Edward Hyden kasvot ja vartalon.

— Minä voin tässä lausua ainoastaan teoreettisia ajatuksia; en siis puhu mitä tiedän, vaan mitä pidän otaksuttavimpana. Luontoni alempi puoli, jolle nyt olin antanut ruumiillisuuden leiman, oli voimiltaan paljoa heikompi ja paljoa kehittymättömämpi kuin riisumani hyvä puoli. Elämäni aikana, josta joka tapauksessa yhdeksän kymmenettä osaa oli ollut kieltäytyksen, hyveiden ja työn aikaa, oli toisaalta tätä minun pahempaa puoltani paljoa vähemmän käytetty ja kehitetty. Tästä johtui, luullakseni, että Edward Hyde oli ulkoasultaan paljoa pienempi, hennompi ja nuorempi kuin Henry Jekyll. Samoin kuin toisen katse ilmaisi hänen pyrkimystensä hyvään, oli toisen piirteisissä ilmeinen ja epäämätön pahan leima. Tuo paha — jonka edelleen pidän ihmisen letaalisena eli kuolettavana prinsiippinä — tuo paha oli myöskin leimannut hänen ruumisasuntonsa luonnottomuudella ja rumuudella. Ja sittenkin katselin minä tätä ulkomuodoltaan niin illettävää olentoa peilissä ilman mitään vastenmielisyyden tunnetta, pikemmin tervehtivällä riemulla. Tämäkin oli minä. Tämäkin sisäisen olemukseni muunnos näytti minusta luonnolliselta ja inhimilliseltä. Tuntuipa se minusta vielä todellisemmaltakin, eheämmältä ja elinvoimaisemmalta kuin se epätäydellinen kaksinaama, jota tähän asti olin sanonut omakseni. Siihen

asti olin epäilemättä oikeassa. Olen sittemmin huomannut, että otettuani Edward Hyden olennon päälleni ei kukaan voinut lähestyä minua ilman huomattavaa fyysillistä vastenmielisyyttä. Otaksun tämän johtuneen siitä, että kaikki muut ihmiset ovat hyvän ja pahan yhdistys, mutta Edward Hyde, kaikista ihmisistä yksinään, oli kokonaan, pelkästään paha. —

Minä viivähdin vain tuokion peilissä. Viimeinen lopullinen koe oli vielä suorittamatta. Minä en vielä tiennyt, olinko kadottanut kokonaan identtisyyteni ja oliko minun ennen aamunkoittoa paettava kodista, jota en voinut sanoa omakseni. Kiiruhdin takaisin työhuoneeseeni, sekotin ja nautin juoman, kärsin vielä kerran kaikki irtautumisen tuskat ja heräsin vielä kerran taas Henry Jekyllin olennolla, piirteillä ja sielullisilla ominaisuuksilla varustettuna.

Sinä yönä olin ollut vaarallisessa tienhaarassa! Jos olisin ryhtynyt suureen keksintööni ja kokeisiini jalommalla mielellä korkeiden ja jalojen pyrintöperien ajamana, niin olisi epäilemättä kaikki ollut toisin ja minä olisin suoriutunut näistä synnytytuskista enkelinä perkeleen sijasta. Juoma oli vain ase; se löi ruumiillisen vankilani portit auki, ja samoin kuin Filippin vangit se, joka oli niiden takana vankina, syöksyi ulos. Tähän aikaan uinui jalompi luontoni; se paha, jota kunnianhimo minussa oli pitänyt hereillä, oli valmiina tilaisuuden sattua pötkimään pakoon — ja se olento, joka näki päivän valon, oli Edward Hyde.

Tästä johtui, että vaikka minulla nyt oli kaksi luonnetta samoin kuin kaksi olentoakin, oli toinen kyllä ihan paha, mutta toinen oli entinen Henry Jekyll, tämä kaksoisihminen, jonka puolinaisuus ja parantumattomuus jo on usein saattanut minut epätoivoon, ja siksi jäikin. Muutos oli siis tapahtunut kokonaan pahempaan päin.

Näihinkään aikoihin en ollut onnistunut voittamaan vastenmielisyyttäni yksinomaan kuiviin tutkimuksiin antautuneeseen elämään. Minä tunsin tuontuostakin vastustamatonta huvittelun tarvetta; ja kun huvini olivat — lievimmin sanoen — ala-arvoisia, ja kun en ainoastaan ollut yleisesti tunnettu ja arvossa pidetty henkilö, vaan myöskin jo ikämies, niin kävi tämä epäsuhde sisäiselle ja ulkonaiselle elämällemme päivä päivältä kiusallisemmaksi ja kiusallisemmaksi. Tällä heikolla hetkellä minä lankesin kiusaukseen ja jouduin orjuuteen. — Minun tarvitsi vain tyhjentää lasi, riisua tunnetun tiedemiehen ulkonainen ihminen ja pukeutua Edward Hyden ruumiiseen ollakseni läpinäkymätön. Minä hymyilin tälle ajatukselle — se näytti minusta kylläkin lystikkäältä, ja suoritin valmistavat toimet mitä huolellisimmin. Vuokrasin huoneiston Sohosta ja kalustin sen — sinne sitten löysi poliisi Hyden jäljet; otin taloudenhoitajattareksi olennon, jonka tiesin olevan sekä vailla omaatuntoa että vaiteliaan. Sitäpaitsi ilmoitin palvelijoilleni, että eräs mr Hyde (jonka tuntomerkit luettelini) sai vapaasti mielensä mukaan kaikkina aikoina tulla ja mennä torin varrella olevaan asuntooni, ja varmuuden vuoksi vierailinkin siellä ja tein itseni heille tunnetuksi toisessa ruumiissani. Sitten kirjoitin sen testamentin, jota sinä et mitenkään voinut hyväksyä, niin että jos joku onnettomuus olisi kohdannut minua t:ri Jekyllin persoonassa, minä rahanpuutteetta olisin voinut heti esiintyä Edward Hyden hahmossa. Siten mielestäni kaikin puolin varustettuna aloin nauttia siitä ihmeellisestä vapaudesta, jonka asemani valmisti minulle.

Ihmiset ovat usein palkanneet konnia tekemään sijastaan rikoksia, oman persoonansa ja hyvän maineensa pysyessä kaiken epäilyksen yläpuolella. Minä olin luultavasti ensimmäinen, joka huvitteluaan ja reuhaavaa elämäänsä varten käytti toista. Olin ensimmäinen, joka maailman silmissä vaeltaa kunnianarvoisen arkipäiväisyyden taakka hartioilla ja sitten missä tuokiassa hyvänsä koulupojan tavoin heittää lainapuvun yltään ja syöksyy suinpäin vapauden mittaamattomaan mereen. Siinä läpinäkymättömässä vaipassa, johon olin pukeutunut, oli turvallisuuteni täysin taattu. — Minun tarvitsi vain sulkea laboratorion ovi — tarvitsin vain pari minuuttia sekottaakseni ja nielaistakseni juoman, joka oli aina saatavilla — — ja olipa Hyde tehnyt mitä hyvänsä, olipa hän rikkonut mitä lakeja vastaan tahansa, niin hän katosi samassa tuokiassa niin täydellisesti kuin henkäyksen jälki peilistä. Ja hänen sijastaan istui tutkijan kamarissa työlampunsa ääressä t:ri Henry Jekyll, mies, joka voi uhitella ennakkoluuloa vastaan ja hymyillä epäilykselle.

Ne huvit, joita minä uudessa valepuvussani hain, olivat, kuten sanottu, alhaisia ja ala-arvoisia; kovemman nimen ne tuskin ansaitsivat. Mutta Edward Hyden käsissä ne saivat yhä luonnottomamman ja järkyttävämmän leiman. Herättyäni entiseen minuuteeni jonkun tällaisen retken jälkeen hämmästytti minua joskus sijaiseni suuri turmelus. Tämä olento, jonka olin loihtinut omasta sisimmästäni ja lähettänyt maailmaan tyydyttämään viettejensä mielinmäärin, oli kauttaaltaan ilkeä ja huono; sen itsekkyydellä ei ollut ääriä, enempää kuin sen eläimellisellä välinpitämättömyydellä muiden tuskista; se oli jäykkä ja tunteeton kuin kivi. Henry Jekylliä kauhistutti joskus Edward Hyden teot — mutta olihan koko suhde kaikkien tavallisten lakien ulkopuolella ja heikensi kavalasti omantunnon valtaa. Kun kaikki kävi ympäri, niin oli vain Hyde, ja ainoastaan Hyde, rikollinen. Jekyll ei ollut entistään pahempi; hän virkosi elämään kaikkine hyvine ominaisuuksineen, jotka eivät näyttäneet kärsineen mitään vahinkoa; koettipa hän vielä, mikäli mahdollista, parannellakin Hyden aiheuttamia pahoja haavoja, siten nukuttaen omaatuntoansa.

Tarkoitukseni ei ole tässä tehdä seikkaperäisesti selkoa niistä halpamaisista teoista, joihin sekaannuin — tuskin voin nytkään edes myöntää niitä itse todella tehneeni. Huomautan vain siitä, miten rangaistus vähitellen kehittyi itsestään ja alkoi lähetä. Erään ruman tapauksen, josta ei koitunut erityisempiä seurauksia, tahdon ohimennen mainita. Muudan julma lapsen kohtelu herätti erään ohikulkijan mieliharmin, jonka ohikulkijan tässä eräänä päivänä tunsin sukulaiseksi, mr Enfieldiksi, — lääkäri ja lapsen omaiset sekaantuivat asiaan; tuokion ajan pelkäsin todella henkeäni, ja lauhduttaakseen heidän oikeutettua vihaansa täytyi Edward Hyden vihdoin viedä heidät Henry Jekyllin ovelle ja antaa heille pankkiosotus, jonka allekirjotuksena oli tämän tunnettu nimi. Mutta vastaisen varalta poistettiin sellaisten tapausten mahdollisuus kokonaan siten, että minä avasin eräässä toisessa pankissa luoton Edward Hyden nimessä; ja kun sitten, muuttamalla käsialaani tavallista pystymmäksi, olin varustanut kaksoistoverini myöskin omalla nimikirjotuksella, pidin itseäni turvattuna kaikilta kohtalon oikuilta.

Noin kaksi kuukautta ennen sir Danvers Carewin kuolemaa olin kerran ollut tavallisilla retkilläni; tulin myöhään kotiin ja heräsin seuraavana aamuna sängyssäni jonkinlainen tunne sielussani, että kaikki ei ollut niinkuin olla piti. Turhaan katselin ympärilleni; ei ollut apua siitä, että tunnustelin huonettani torin varrella olevassa asunnossani, sen korkeita seiniä ja sen ehyttä, arvokasta kalustoa; turhaan katselin tuttuja sänkyverhojeni kuvioita ja mahonkisen sängynpään leikkauksia; minusta tuntui sittenkin, kuin en todellisuudessa olisikaan ollut siinä, vaan tuossa pienessä huoneessa Sohossa, jossa Edward Hyden oli tapa maata. Minä hymyilin itsekseni ja aloin tavallisella psykologisella tavallani punnita tämän harhan mahdollisia perusteita, jonka kestäessä väliin puoleksi nukahdin. Makasin vielä tällä tavoin puoleksi uneksien, kun katseeni jollakin hetkellä, jolloin olin enemmän hereillä, sattui käteeni. Kuten itse olet usein huomannut, olivat Henry Jekyllin kädet sekä muodoltaan että kooltaan ominaiset lääkärikkädet; ne olivat suuret, hyvin kehittyneet, valkoiset ja voimakkaat. Mutta se käsi, joka nyt oli edessäni, Lontoon aamun keltaisessa valossa, paljaana peitteellä, oli laiha, ryhmyinen ja hyvin karvainen. Se oli Edward Hyden käsi!

Minä tuijotin siihen jonkun aikaa tylsästi, ennenkuin kauhu valtasi minut, yhtäkkiä ja järkyttäen pohjia myöten kuin symbaalein pauhina. Hyppäsin ylös sängystä ja juoksin suoraan peilille. Se näky, joka siellä kohtasi katsettani, muutti suonieni veren ohueksi, hyytyväksi nesteeksi. Niin — olinhan mennyt sänkyyn Henry Jekyllinä ja heräsin Edward Hydenä.

»Miten tämä on selitettävissä?» kysyin itseltäni. Ja sitten tuli vielä hirveämpikin kysymys — miten se on autettavissa? — Oli jo valoisa päivä; palvelusväki oli liikkeellä; juoma, jota tarvitsin, oli työhuoneessani — tie sinne oli pitkä, kaksien portaiden, käytävän, avoimen pihamaan ja luentosalin takana. Voisinhan kyllä peittää kasvoni — mutta miten salata muuttunut ruumiini? —

Samassa muistui mieleeni sanomattomaksi helpotukseksi, että palvelijanihan olivat jo tottuneet näkemään toisen minäni tulevan ja menevän kaikkina vuorokauden aikoina. Minä pukeuduin kiireesti ja niin hyvin kuin kävi päinsä Henry Jekyllin vaatekertaan; kiiruhdin läpi talon, Bradshawin katsoa töllöttäessä ihmeissään mr Hydeen, joka ilmestyi sellaiseen aikaan ja niin oudossa puvussa — ja palasin kymmenen minuuttia myöhemmin t:ri Jekyllinä, joka pilvi otsalla ja murheellisena istuutui näennäisesti syömään aamiaista.

Ruokahaluni oli todellisuudessa sangen huono. Tämä selittämätön tapaus, joka oli niin vastakkainen kaikille entisille kokemuksilleni, näytti minusta melkein babylonialaiselta sormelta seinällä, ennustaen salaperäistä ja hirveätä tuomiota. Minä aloin vakavammin kuin koskaan ennen arvioida kaksinaisolemukseni mahdollisuuksia ja seurauksia. Toinen minäni, jolle olin voinut antaa ruumiin ja muodon, oli viime aikoina saanut osakseen varsin paljon huolta ja harjotusta; olipa minusta väliin näyttänyt siltäkin, kuin olisi Edward Hyden näkyväinen olemismuoto tullut kookkaammaksi ja voimakkaammaksi ja kuin ollessani tässä olemismuodossa olisin tuntenut veren virtaavan entistä kuumempuna suonissani. Jo aloin aavistaa mahdollisuutta, että jos asiat jatkuisivat tällä tavoin, luontoni tasapaino voisi vähitellen ruveta kallistelemaan, niin etten enää oman mieleni mukaan voisikaan vaihtaa olentoani, vaan tulisi minusta peruuttamattomasti Edward Hyde. Lääkkeen vaikutus ei ollut aina ollut samanlainen. Kerran, heti kokeiluni alkamisen jälkeen, epäonnistuin täydellisesti; useamman kerran oli minun ollut pakko lisätä annos kaksinkertaiseksi, ja kerran, äärettömän kuolemanvaaran uhalla, kolminkertaiseksikin. Tämä epätietoisuus oli tähän asti ollut ainoana tyydytykseni himmentäjänä. Kun minä nyt kuitenkin, äskeisen tapauksen valossa, punnitsin asiaa, täytyi minun tunnustaa, että alussa oli ollut vaikeata poistaa Jekyllin ruumis, mutta että asian laita myöhempinä aikoina oli muuttunut hitaasti, mutta varmasti päinvastaiseksi, niin että painopiste siirtyi Hyden puolelle. Kaikki näytti siis viittaavan siihen, että minä vähitellen kadotin valtani alkuperäisen ja paremman minäni yli ja yhä enemmän ja enemmän yhdistyin toiseen, pahempaan minääni.

Tunsin, että näiden kahden välillä minun oli tehtävä valintani. Molemmilla luonteillani oli yhteinen muisti, mutta kaikki muut ominaisuudet olivat hyvin eri lailla jakaantuneet kummankin kesken. Jekyll, joka oli yhdistetty luonne, suunnitteli Hyden nautinnot ja seikkailut ja otti niihin osaa milloin tuskan,

milloin rajun himon tuntein, mutta Hyde ei pitänyt lainkaan lukua Jekyllistä, taikka sitten piti hänestä samanlaisia ajatuksia kuin rosvo pitää siitä valepuvusta, johon piilottaa itsensä takaa-ajajilta. Jekyll huoli toista minäänsä enemmän kuin isä huoltaa lastansa; Hyde osotti Jekyllille enemmän ylenkatsetta kuin poika osottaa isälleen.

Jos päätin tästälähin elää täydelleen Jekyllin elämää, täytyi minun kerta kaikkiaan sanoa jäähyväiset kaikille niille haluille ja himoille, joita jo kauan olin suvainnut ja jotka myöhemmin aikoina olivat kehittyneet sitä mukaa kuin olin niitä tyydyttänyt. Jos taas valitsin Hyden persoonallisuuden, täytyi minun luopua kaikista niistä korkeista tarkotusperistä ja pyrkimyksistä, jotka olivat tähän asti sulostuttaneet elämäni, ja tulla kaikiksi ajoiksi unhotetuksi ja ylenkatsotuksi; jäädä ilman ainoatakaan ystävää maailmassa.

Näyttää kenties siltä, kuin ei valinta sellaisissa oloissa olisi ollut vaikea. Mutta olipa kuitenkin olemassa yksi syy, joka painoi paljon vaa'assa. Jekyll kärsisi äärettömiä tuskia kieltäytyksen kiirastulessa, mutta Hydellä ei koskaan olisi edes tietoisuutta siitä, mitä oli menettänyt. Niin tavattomat kuin olosuhteeni olivatkin, oli oikeastaan tämä nyt kokemani sieluntaistelu yhtä vanha ja yhtä jokapäiväinen kuin ihmiskuntakin. Sama kiusaus ja sama syy on heittänyt monen värisevän syntisen arpanappulan; ja minulle kävi samoin kuin käy useimmille muillekin minunlaisilleni: minä valitsin paremman, voimatta kuitenkaan pitää kiinni valitsemastani hyvästä.

Niin, minä valitsin vanhan, maailmaan tyytymättömän lääkärin, ystävien ympäröimän ja kaikkia rehellisiä pyrkimyksiä harrastavan. Sanoin päättävästi jäähyväiset sille vapaudelle, sille nuoruudelle, sille kiehuvalle verelle, sille hillittömälle elämänhalulle ja niille salaisille nautinnoille, joiden lumoissa olin ollut Edward Hyden persoonallisuudessa. Kentiespä tein tämän valintani jollakin epätietoisella ehdolla, sillä pidin edelleen pienen huoneistoni Sohossa enkä hävittänyt Edward Hyden vaatteita, jotka yhä olivat käyttövalmiina työhuoneessani.

Kahden kuukauden ajan pysyin lujana päätöksessäni. Kahden kuukauden ajan elin mitä ankarinta kieltäytyksen elämää ja korvauksena siitä nautin omantunnonrauhan tuottamaa tyydytystä. Mutta aika alkoi hävittää ensimmäisen säikähdyksen jälkiä; omantunnonrauha muuttui vähitellen asiaksi, joka lankesi luonnostaan; minä tunsin rauhatonta, polttavaa kielletyn hedelmän himoa; tuntui siltä, kuin olisi Hyde kapinoinut saadakseen minuun jälleen eloa ja vapaudentunnetta — ja lopuksi tuli heikko hetki, jolloin minä taaskin sekotin muuttavan juoman ja tyhjensin lasin.

Minä en luule, että juomariin, joka punnitsee pahettaan, yhdessä viidestäsadasta tapauksesta vaikuttaa lainkaan ajatus niistä vaaroista, joihin hänen eläimellinen tiedottomuutensa hänet syöksee, ja niin paljon kuin minä olinkin ajatellut asemaani, en kuitenkaan silloin ottanut lukuun sitä siveellisten tunteitten puutetta ja järjetöntä pahaan taipuvaisuutta, jotka olivat Edward Hyden pääominaisuudet. Kuitenkin oli juuri näiden ominaisuuksien kautta rangaistus minulle tuleva. Perkeleeni oli ollut kauan vangittuna; hän ryntäsi nyt ulos kuin kiljuva jalopeura. Jo samassa tuokiassa kuin nielaisin juoman, tunsin olevani vielä hillittömämpi, vielä raivoisampi pahaan kuin koskaan ennen. Tämä seikka se kai oli sen kärsimättömyyden myrskyn synnyttäjä, jolla minä vähän sen jälkeen kuuntelin onnettoman uhrini lavertelevia kohteliaisuuksia, sillä Jumalan nähden selitän minä, ettei ainoakaan siveellisesti terve olento olisi voinut tehdä itseään syypääksi sellaiseen rikokseen niin aiheettomasti. Minä löin häntä yhtä turhasta vihastumisen syystä kuin kipeä lapsi särkee leikkikalunsa. Mutta minä olin ehdoin tahdoin riistänyt itseltäni kaikki ne tasapainovaistot, joiden avulla pahinkin meistä voi pysyä edes jossain määrin vakavilla jaloilla kiusausten keskellä, ja minuun nähden merkitsi pieninkin kiusaus lankeemusta.

Samassa hetkessä heräsivät kaikki helvetin henget minussa raivoonsa. Hurjalla riemulla hakkasin tuota tajutonta ruumista; jokainen lyönti lisäsi nautintoani, ja vasta kun ruumiillinen väsymys alkoi saada vallan, minä äkkiä, hurjuuteni huippukohdalla, tunsin jäätävän kauhun puistatuksen käyvän läpi ruumiini. Tuntui kuin olisi sisäistä näköäni peittänyt usva hajonnut; minä huomasin, että elämäni olisi mennyttä kalua, jos minut huomattaisiin, ja pakenin murhapaikalta samalla kertaa riemuiten ja vavisten. Minun haluni tehdä paha oli samalla kertaa saanut tyydytyksensä ja kiihokkeensa: rakkauteni elämään oli korkeimmillaan. Kiiruhdin Sohossa olevaan asuntooni ja hävitin varmuuden vuoksi kaikki siellä olevat paperit; sitten läksin valaistuja katuja pitkin kotiin päin, yhä kuumeentapaisella raivomiehellä, veren yhä kiehuessa halua murhata ja perkeleellisesti iloiten siitä, mitä oli tapahtunut, samalla kertaa väristen ja vavisten, kuunnellen mahdollisia takaa-ajajien askeleita. Pirullinen laulu se oli, jota Hyde hyräili sekottaessaan juoman, ja hän joi sen nauraa hohottaen kuolleen muistoksi. Muuttumisen tuskat eivät vielä olleet lakanneet raatelemasta häntä, kun Henry Jekyll kiitollisuuden ja katumuksen kyyneleitä vuodattaen laskeutui polvilleen ja kohotti kätensä Jumalan puoleen.

Itsetyydytyksen verho repeytyi ylhäältä alas asti, ja minä näin elämäni kokonaisuudessaan. Koettelin seurata sitä lapsuudesta asti, kun olin vielä isäni talutettavana, lääkärinurani kaikkien ponnistusten ja kieltäymysten läpi, ja tulini taas, taas samoin kummitusmaisen epätodellisuuden tuntein, kaiken lopuksi

tämän yön kauhuihin. Mieleni teki huutaa kovasti; minä koetin kyynelin ja rukouksin poistaa sen hirvittävien kuvien ja äänten paljouden, jonka mielikuvitukseni loihti minulle, mutta turhaan! — Rukousteni välillä tuijotti syntini yhä jäisillä silmillään sieluni sisimpään.

Kun omantunnontuskien ensimmäinen polte oli lievennyt, alkoi kuitenkin ilon tunne täyttää sieluni. Kysymys oli nyt kerta kaikkiaan ratkaistu. Tästä hetkestä oli Hyde mahdoton. Tahdoimpa tai olin tahtomatta, täytyi minun tästedes pitää lujasti kiinni paremmasta minästäni. Millä riemulla tämä ajatus täyttikään mieleni! — Millä nöyrällä halulla alistuinkaan siveellisen elämän kaikkiin velvollisuuksiin ja rajoituksiin! — Millä rehellisellä päättäväisyydellä kieltäytyä kaikiksi ajoiksi pahasta ja pitää kiinni hyvästä minä lukitsin sen oven, josta tapani oli ollut huomaamatta mennä ja tulla, ja tallasin avainta jaloillani, niin että se meni rikki!

Seuraavana päivänä kuulin, että rikos oli tullut ilmi, että Hyden rikollisuus oli koko maailman tiedossa ja että murhattu oli tunnettu ja suuressa arvossa pidetty henkilö. Se ei ollut ainoastaan rikos; se oli surullinen mielettömyys. Minä melkein luulen, että se ilahutti minua; minua ilahutti tietää, että parempaa minääni siten kuin vartioitiin ja että sitä oli tukemassa hirttonuoran pelko. Jekyll oli nyt minun pakopaikkani; jos Hyde tuokioksikaan uskaltaisi esiintyä, olisi jokaisen miehen käsi valmiina ottamaan hänet kiinni ja tappamaan.

Minä päätin vastaisella käytökselläni jossakin määrässä korvata menneisyyttä; ja uskallanpa rehellisesti väittää, että tämä päätökseni on todella kantanut jonkun hyvän hedelmän. Sinä itse tiedät, miten innokkaasti ja vakavasti minä kuluneen vuoden viimeisinä kuukausina työskentelin kärsimysten ja hädän lieventämiseksi; sinä tiedät, että paljon tuli tehdyksi toisten hyväksi ja että päiväni, mitä minuun itseeni tulee, kuuluivat tyynesti, melkein onnellisesti. Enkä voi edes sanoa kyllästyneeni tähän puhtaaseen ja tahrattomaan elämään, luulen pikemminkin nauttineeni siitä joka uusi päivä yhä enemmän, mutta minua ahdisti kuitenkin yhä sisäinen epäily, joka on aina ollut kiroukseni, ja sitä mukaa kuin omantunnontarkkuus tylysi, alkoivat taas alemmat vaistot, nuo vaistot, jotka niin kauan olivat olleet kahleissa ja tukahutettuina, vangittujen petoeläinten tavoin ulvoa vapauttaan.

Minä en uneksinut Hyden eloon-herättämistä: jo pelkkä ajatuskin siitä kammotti minua — ei, omassa persoonassani minä tunsin kiusausta tinkiä omantunnon vaatimuksista — ja niin, aivan kuin tavallisena, salaisena synninharjoittajana, minä kuuntelin kiusausta ja lankesin.

Kaikella tässä maailmassa on loppunsa; jokainen mitta on viimein täysi, ja tämä ainoa näennäisesti mitätön jälkimyrkky alemmalle luonteelleni hävitti lopullisesti sieluni tasapainon. Kuitenkaan en tuntenut mitään levottomuutta sen johdosta; seikka näytti niin yksinkertaiselta, niin luonnolliselta, niin anteeksiannettavalta, ainoastaan niihin vanhoihin aikoihin palaamiselta, jolloin en vielä ollut tehnyt kaikki mullistavaa keksintöäni. Oli muuan kaunis, kirkas tammikuun päivä; maa oli hiukan märkä niistä paikoin, mistä huurre oli sulanut, mutta taivas oli selkeä ja pilvetön. Regent Park oli täynnänsä lintujen liverrystä ja keväisiä tuoksuja. Minä istuin päivää paistatellen eräällä penkillä; sisäinen eläimeni lepäsi nuoleksien edellisen yön muistoja; minun henkinen luonteeni oli kuin horroksissa, luvaten vastaisuudessa parannusta, mutta olematta vielä valmiina alkamaan.

Kun kaikki kävi ympäri, ajattelin, enhän ollut muita pahempi — ja sitten hymyilin ja aloin vertailla itseäni moneen muuhun, täysipainoista hyväntekeväisyyttäni heidän huolettomaan, välinpitämättömään julmuuteensa. Olin tuskin ennättänyt päästä tämän itserakkaan ajatuksen päähän, kun tunsin äkillistä pahoinvointia. Minua tukehduksi kuolettava yökötys, ja horkka puistatti koko ruumistani. Toivuttuani siitä vähitellen tunsin saaneeni kokonaan toisenlaisen elämänkatsomuksen ja ajatustavan — tunsin suurempaa uskaliaisuutta, kaikkien ennen niin vieromaini vaarojen halveksimista; tunsin kuin olisin yhdellä kertaa päässyt irti kaikista velvollisuuksista. Katsahdin alas; vaatteet roikkuivat väljinä ja muodottomina kutistuneiden jäsenieni päällä; se käsi, joka oli polvellani, oli ryhmyinen ja karvainen. Minä olin taaskin Edward Hyde.

Vielä tuokio sitten olin ollut varma kaikkien ihmisten kunnioituksesta, rikas, suosittu, päivällispöytä valmiina kotonani; ja nyt olin minä koko ihmiskunnan hylkiö, takaa-ajettu, koditon, tunnettu murhamies, hirsipuun oma.

Jonkun ajan tunsin melkein tulevani hulluksi; mutta järkeni ei sentään kokonaan pettänyt. Olen useasti huomauttanut, että toisen minäni sielunominaisuudet näyttivät äärimäisyyksiin asti terottuneilta ja oma sieluni kimmoiselta. Missä Jekyll ehkä olisi kaatunut, siellä oli Hyde aseman herra. Se lääke, jota ilman en voinut saada takaisin oikeaa persoonallisuuttani, oli työhuoneeni kaapissa. Miten saisin sen sieltä? — Tämä kysymys se oli, jota ratkaisemaan minä, kädet ohimoita vastaan puristettuina, nyt ryhdyin.

Laboratorion oven olin itse lukinnut. Jos koettaisin tunkeutua taloon, antaisivat minut omat palvelijani oikeuden kynsiin. Huomasin, että minun täytyi käyttää toisen apua, ja mieleeni johtui Lanyon. Mutta miten saisin tiedon hänelle? Miten saada hänet suostumaan? — Ja vaikkapa onnistuisinkin välttämään

vangitsemisen kaduilla, miten voisin raivata tien hänen luoksensa asti? Miten voisin minä, tuntematon ja niin vähän puoleensa vetävä vieras, houkutella tuon kuuluisan lääkärin ryöstämään virkaveljensä työhuonetta?

Samassa muistin kuitenkin, että alkuperäisestä olemuksestani oli vielä jotakin jäljellä. Minähän osasin kirjottaa omalla käsialallani. Tässä ainoassa kipinässä oli kylliksi; minä näin nyt tien valoisana alusta loppuun asti edessäni.

Järjestelin pukuani niin hyvin kuin taisin, pysäytin ohi ajavan vuokra-ajurin ja ajoin erääseen Portland Streetin hotelliin, jonka nimen satuin muistamaan. Ajuri voi tuskin salata iloisuuttaan nähdessään vaatetukseni, joka todella olikin naurettava, niin surullinen kuin se kohtalo olikin, joka oli kätkeytyneenä näihin vaatteisiin. Minä purin hänelle hammasta pirullisen vimman puuskassa, ja hymy katosi hänen naamaltaan, onneksi hänelle, mutta myöskin onneksi minulle, sillä seuraavassa tuokiossa olisin epäilemättä tempaissut hänet alas pukiltaan, välittämättä seurauksista. — Tultuani hotelliin loin ympärilleni niin pahaenteisiä silmäyksiä, että tarjoilijat vapisivat; ainoatakaan silmäystä he eivät uskaltaneet vaihtaa keskenään läsnä ollessani; he vain tottelivat nöyrästi minun käskyjäni, veivät minut erääseen yksityiseen huoneeseen ja hankkivat kirjotusneuvot käytettäväkseni.

Hengenvaarassa oleva Hyde oli minulle kokonaan uusi olento — hän värisi mielettömästi raivosta, tulistui murhanhaluun asti ja janosi aikaansaada kipua. Mutta tämä olento oli vielä viekas; hän hillitsi ennenkuulumattomalla tahdonlujuudella raivonsa, kirjotti molemmat tärkeät kirjeensä — Lanyonille ja Poolelle — ja lähetti ne postiin käskien, että ne varmuuden vuoksi oli vakuutettava.

Kun tämä oli toimitettu, istui hän koko päivän takkavalkean ääressä huoneessaan pureksien kynsiään; siellä hän söi päivällisensä yksinään pelkomielensä kanssa, tarjoilijan ilmeisesti vapistessa ja väristessä hänen katseittensa vaikutuksesta. Sieltä läksi hän pimeään tullen suljetussa ajurin vaunussa ja ajeli sinne tänne pitkin kaupungin katuja. *Hän*, sanon minä — en voi sanoa *minä*. Tässä helvetin lapsessa ei ollut mitään ihmismäistä; hänessä ei elänyt mitään muuta kuin pelkoa ja vihaa. Ja kun hänestä vihdoinkin tuntui, kuin olisi ajuri käynyt epäileväksi, päästi hän hänet menemään menojojansa ja jatkoi matkaansa jalkaisin, jolloin hänen huonosti sopivat vaatteensa ja kummallinen ulkomuotonsa saattoivat hänet öisten kadunkulkijain uteliaisuuden esineeksi. Silloin raivosivat nämä kärsimykset kuin myrsky hänen sisimmässään. Hän kiiruhti edelleen, pelon takaa-ajamana, höpisi itsekseen, hakien autioimpia katuja ja laskien minuitteja, jotka vielä olivat puoliyöstä jäljellä. Kerran puhutteli häntä eräs nainen, joka kaupitteli luullakseni tulitikkuja. Hän löi häntä vasten naamaa, ja nainen pakeni.

Tultuani omaksi itsekseni Lanyonin vastaanottohuoneessa teki vanhan ystäväni kauhu kenties jonkinlaisen vaikutuksen minuun — sitä tuskin tiedän — joka tapauksessa oli se vain pisara meressä siihen kauhuun verraten, jolla minä muistin näitä viimeisiä tunteja. Olin muuttunut. Nyt ei minua enää ahdistanut mestauksen pelko, vaan pelko muuttua kokonaan Hydeksi. Kuin unessa kuulin Lanyonin tuomion — kuin unessa palasin kotiin ja heittäydyin sänkyyn. Päivän ponnistusten ja mielenliikutuksen jälkeen vaivuin syvään, lyijynraskaaseen uneen, jota eivät edes nuo hirvittävät unet, jotka kalvoivat minua, voineet häiritä.

Heräsin seuraavana aamuna läpiväsyneenä, herpoutuneena, mutta kuitenkin virkistyneenä. Minua hirvitti ja pelotti jo ajatellakin niitä villieläimiä, jotka uinuivat minussa, enkä minä suinkaan ollut unhottanut edellisen päivän tärisyttäviä vaaroja; mutta nyt olin joka tapauksessa kuitenkin kotonani, omassa huoneistossani ja lääkkeideni läheisyydessä, ja kiitollisuus pelastumisestani loisti niin kirkkaasti sielussani, että se oli melkein toivon säteen kaltainen.

Käyskentelin aamiaisen jälkeen hiljakseen pihan poikki työhuoneeseeni ahmien raikasta, kylmää ilmaa, kun yhtäkkiä taas tunsin joutuvani kuvaamattomain tunteiden valtaan, jotka ennustivat muuttumista, — ja minulla oli vain juuri parahiksi aikaa ennättääkseni työhuoneeseeni, ennenkuin vereni alkoi kiehua ja hyytyä Hyden raivokkaista kärsimyksistä. Tällä kertaa täytyi minun lisätä annos kaksinkertaiseksi saadakseni takaisin oman minäni; ja auta armias minua onnetonta — kuusi tuntia myöhemmin, istuessani suruisin mielin takkavalkean ääressä, hyökkäsivät taaskin nuo onnettomuutta ennustavat synnytystuskat kimppuuni ja minun täytyi vielä kerran turvautua pelastuskeinoon.

Sanalla sanoen — siitä päivästä lähtien saatoin vain äärimäisellä tahdonlujuudella ja lääkkeen välittömällä vaikutuksella palauttaa Jekyllin kasvot ja vartalon. Millä päivän taikka yön tunnilla hyvänsä saatoin joutua tuolle onnettomuutta ennustavalle puistatukselle alttiiksi; ja ennen kaikkea — jos nukuin taikkapa vain nukahdin istualleni tuolissa, niin aina heräsin Hydenä. Tämän alinomaa uhkaavan vaaran aiheuttaman sietämättömän taakan alla ja täydellisen unettomuuden vaikutuksesta, johon unettomuuteen minun täytyi tuomita itseni ja jota en olisi uskonut kenenkään ihmisen voivan kestää, muutuin minä, Henry Jekyllinä, onnettomaksi olenoksi, jota raasti kuume, jonka ruumis oli heikko ja jonka ainoana ajatuksena oli vain — toisen minuuteni inhoaminen. Mutta jos nukuin, taikka jos lääkkeen vaikutus oli heikennyt, silloin tulin aina ja melkein välittömästi — sillä muuttuminen kävi yhä kivuttomammaksi ja huomaamattomammaksi — sysätyksi toiseen elämään; tunsin heti saaneeni

mielikuvituksen, joka oli tulvillaan halpamaisia kuvia, sielun, joka kiehui vihasta, ja ruumiin, joka ei tuntunut olevan tarpeeksi vahva sen raivoisan elämänvoiman asunnoksi, joka sen täytti. Hyden voima tuntui kasvavan sitä mukaa kuin Jekyllin voima heikkeni; ja viha, joka heidät erotti, oli nyt yhtä suuri kummallakin puolella. Jekyllillä esiintyi tämä viha vaistona, joka oli yhteydessä itse elämän kanssa. Hän oli nähnyt sen olennon pahuuden koko määrän, jonka kanssa hänellä oli muutamia tiedon siruja yhteisinä ja joka oli hänen kanssaperillisensä kuolemaan asti; ja lukuunottamatta tätä keskinäistä yhdyssidettä, joka itsessään muodosti hänen kärsimystensä sietämättömimmän osan, piti hän Hydeä, huolimatta tämän kuohuvasta elämänvoimasta, ei ainoastaan pirullisena, vaan suorastaan luonnottomana. Sepä juuri olikin tärisyttävintä — että itse helvetin muta tuntui saaneen äänen ja puhekyvyn — että epäkehittynyt multa liikkuu ja teki syntiä; että se, mikä itse asiassa oli kuollut ja muodoton, toimi elämän piirissä. Ja vielä lisäksi: että tämä levoton kauhunkuva oli sidottu häneen lujemmin kuin vaimo; erottamattomammin kuin silmä; että se oli kahlehdittu hänen omaan lihaansa, missä hän tunsu sen kuiskailevan ja mutisevan ja taistelevan syntyäkseen — ja että sen millä heikolla, vartioimattomalla hetkellä hyvänsä, unen tiedottomuudessa, onnistui voittaa hänet ja karkottaa hänet elämästä.

Hyden inho Jekylliä kohtaan oli toisenluontoista. Hänen pelkonsa tulla mestatuksi vaati häntä alinomaan tekemään tilapäisen itsemurhan palaamalla alempaan asemaan ei itsenäisenä persoonallisuutena, vaan sen osana; mutta hän vihasi tätä välttämättömyyttä, hän inhosi Jekyllin surumielisyyttä ja alakuloisuutta, ja häntä harmitti se vastenmielisyys, jolla häntä toinen minänsä katseli. Tästä aiheutuivat nuo ilkeämieliset, apinamaiset kujeet, joita hänellä minua kohtaan oli; senvuoksi turmeli hän isäni kirjeet ja poltti hänen valokuvansa — ja olisipa hänen kuolemanpelkonsa vain ollut pienempi kuin mitä se oli, niin hän olisi aivan varmasti jo aikoja sitten syössyt itsensä turmioon saadakseen samalla syöstyksi minutkin. Mutta hänen rakkautensa elämään on hämmästyttävä — niin, menenpä vielä pitemmällekin: minä, joka värisen jo ajatellessanikin häntä, minä tunnen osanoton liikutusta, kun ajattelen, miten kärsivällinen tämä rakkaus on ja miten hän vapisee minun valtani edessä tehdä itsemurhalla hänenkin olemassaolonsa tyhjäksi.

Ei maksa vaivaa pitkittää tätä kuvausta, ja minun aikani on pelottavan lyhyt. Ei yksikään kuolevainen ole milloinkaan kärsinyt sellaisia tuskia, siinä on kylliksi. Mutta niihinkin on aika ja tottumus tuonut — en sano lievennystä, mutta jonkinlaista sielun tunteettomuutta, jonkinlaista epätoivoista alistuvaisuutta; ja rangaistukseni olisi saattanut kestää vuosikausia jollei minulle olisi tapahtunut viimeistä onnettomuutta, joka on minut ainaiseksi erottanut omasta ruumiistani ja omasta persoonallisuudestani.

Välttämätön suolavarastoni, jota ei ole vuosikausiin uusittu — ei sitten ensimmäisen kokeeni — alkoi loppua. Minä lähetin noutamaan uuden varaston ja sekotin juoman. Se kiehui tavalliseen tapaan; sitten seurasi ensimmäinen värienvaihdos — toista ei tullut lainkaan. Tyhjensin maljan, mutta ilman mitään vaikutusta. Poolelta saat kuulla, miten annoin hakea koko Lontoon läpi. Kaikki oli turhaa; ja nyt olen tullut siihen johtopäätökseen, että tuo ensiksi saamani suola oli epäpuhdasta ja että juuri tuo tuntematon lisäke antoi sekotukselle sen salaperäisen voiman.

— Viikko on kulunut siitä, ja minä lopetan tunnustukseni vanhan suolan viimeisen annoksen vaikutuksen kestäessä. Jollei ihmettä tapahdu, on tämä siis viimeinen kerta, kun Henry Jekyll voi ajatella omia ajatuksiaan taikka peilissä nähdä omia kasvojaan, jotka jo ovat niin surullisesti muuttuneet. Enkä liioin saa viivytellä kauan tämän kirjotukseni lopettamisessa; sillä jos se on tähän asti säilynyt häviämättä, niin on se luettava vain hyvin varovaisten ja erinäisten onnellisten asianhaarojen yhteiseksi ansioksi. Jos muuttumisen synnytystuskat kouristaisivat minua kirjottaessani, niin tulisi Hyde epäilemättä repimään sen palasiksi; mutta jos on ennättänyt jokin aika kulua siitä, kun olen sen pannut valmiina pois käsistäni, niin säästännee hänen merkillinen itsekkyytensä ja varovainen viekkautensa sen hänen apinamaiselta ilkeydeltään.

Se tuomio, joka lepää meidän kummankin päällä, se rangaistus, joka hitaasti mutta varmasti laskeutuu meidän ylitsemme, on itse asiassa jo muuttanut ja masentanut hänet. Puolen tunnin kuluttua pukeudun jälleen ja ainaiseksi tähän hirvittävään persoonallisuuteen. Minä tiedän sitten istuvani väristen ja itkien nojatuolissani taikka jokaisen hermon ollessa äärimmilleen pingotettuna vaeltavani yhtämittaa edestakaisin tässä huoneessa (viimeinen suojapaikkani maan päällä) — kuunnellen jokaista pahaenteistä ääntä. Tuleeko Hyde kuolemaan mestauslavalla? — Taikka voikohan hän saada kylliksi rohkeutta mennä viimeisessä hetkessä itse oikeutta vastaan? — Jumala yksinään sen tietää. Minusta se on yhdentekevää. Tämä on minun todellinen kuolinhetkeni — mitä sitten seuraa, se ei kuulu minulle, vaan eräälle toiselle. Tällä hetkellä, pannessani pois kynäni ja ryhtyessäni sulkemaan tämän tunnustukseni sinetillä — tällä hetkellä loppuu onnettoman Henry Jekyllin elämä.

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by

U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR

NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it

takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.